ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΑ
ΕΙΣ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ
ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

ἐν οἷς ἀκριβὴς περὶ τοῦ ΣΙΜΙΑΣ λόγος.

„*Οὔπω ἱκανὸν τὸ τοὺς κώδικας ἀναγινώσκειν, ἢν μή τις εἰδῇ τὴν ἀρετὴν καὶ κακίαν ἑκάστου τῶν ἐγγεγραμμένων καὶ συνίῃ ὅστις μὲν ὁ νοῦς σύμπασι, τίς δὲ ἡ τάξις τῶν ὀνομάτων, ὅσα τε πρὸς τὸν ὀρθὸν κανόνα τῷ συγγραφεῖ ἀπηκρίβωται, καὶ ὅσα κίβδηλα καὶ νόθα καὶ παρακεκομμένα*“.

Κατὰ Λουκιανόν.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΝ

περιλαμβάνον τὸ πρῶτον ἐξ ἐπιγραφῶν γνωριζόμενα ὀνόματα.

Ἑκατοντὰς πρώτη.

„*Εἰ γάρ κεν καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ καταθεῖο*
καὶ θαμὰ τοῦτ᾽ ἔρδοις, τάχα κεν μέγα καὶ τὸ γένοιτο“.

Ἡσιόδ. Ἔργ. 361.

Ἔγραψε Kontogenis

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΚΟΝΤΟΓΟΝΗΣ
ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ.

Erlangen.
Druck der Universitäts-Buchdruckerei von E. Th. Jacob.
1890.

Περιεχόμενα.

Συντεμνόμενα.

Add. = προσθετέα καὶ διορθωτέα.
Ald. = Aldinus κῶδιξ Στεφάνου.
Ἀρχ. = Ἀρχαιολογικὴ ἐφημερὶς Ἀθηνῶν.
Att. = Corpus inscriptionum atticarum.
Boeckh = Corpus inscriptionum graecarum.
Dial. = Sammlung der griechischen Dialekt-Inschriften herausgegeben von Collitz.
Ditt. = Dittenberger (W.) Sylloge inscriptionum graecarum.
Θησ. = Thesaurus Graecae linguae ab Henrico Stephano constructus. (1831—1865 Parisiis).
Pape = Pape's Wörterbuch der griechischen Eigennamen bearbeitet von Benseler.
Perus. = Perusinus κῶδιξ Στεφάνου.
Rehd. = Rehdigeranus κῶδιξ Στεφάνου.
Voss. = Vossianus κῶδιξ Στεφάνου.

Προλεγόμενα.

Τῶν διαφόρων τοῦ Στεφάνου ἐκδόσεων μόνη ἡ τοῦ Meineke ἦτο ἀεὶ προσιτὴ τῷ τὰ ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΑ ταῦτα γράψαντι· ἀναγινώσκων οὗτος τὰ Ἐθνικὰ παρετήρησεν οὐκ ὀλίγα τὰ κακῶς ἔχοντα, οἷον χάσματα προφανῆ, χωρία νόθα, παρανοήσεις τῆς λέξεως τοῦ συγγραφέως ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν, οὐ δεξιὰς παρατηρήσεις ἑρμηνευούσας δῆθεν τὰ τοῦ Ἐθνικολόγου καὶ χρῆσιν μέτρου τῶν ἐκδοτῶν οὐχὶ σπανίως αὐθαίρετον· σχεδὸν οὐδαμῶς ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ἡ ἀκολουθία τῶν γραμμάτων, εἰ καὶ πολλάκις παρέχει ἡμῖν τὸ ἀναγκάζον κῦρος τῆς ὀρθῆς ἢ κατὰ τὸν συγγραφέα ὀρθῆς γραφῆς λέξεώς τινος καὶ αἱ σποράδην ἐμφανιζόμεναι καὶ αἱ λανθάνουσαι ἀρχαὶ (Prinzipien) τοῦ Ἐθνικογράφου ἄγνωστοι πάντως τοῖς ἐκδόταις ὑπῆρξαν· οὔτε ἀκριβὴς ἐγένετο σύγκρισις ἢ τῶν παραλλήλων χωρίων τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως ἢ τῶν ὑπὸ τούτου ἄλλοθεν εἰλημμένων καὶ τὰ παρ' ἄλλοις συγγραφεῦσιν ἀπαντῶντα χωρία τοῦ Στεφάνου οὔτε πάντα εἶνε γνωστά καὶ τὰ ἐγνωσμένα προσηκόντως δὲν ἐξητάσθησαν· ὀλίγα ἐκ πολλῶν εἰλημμένα παραδείγματα δύνανται ἀρκούντως συμφανὲς νὰ καταστήσωσι τὸ πρᾶγμα.

Ἐρυσίχη.	Οἰνιάδαι (485,15).
„Ἐρυσίχη, πόλις Ἀκαρνανίας, ἥ τις ὕστερον ΟἰνΙάδαι ὠνομάσθη. καὶ τινὲς δὲ τὴν χώραν τῶν ΟἰνΙαδῶν πᾶσαν Ἐρυσίχην ὠνόμασαν ἀπὸ Ἐρυσίχης τῆς Ἀχελῴου θυγατρός“.	„ΟἰνΕΙάδαι, πόλις Ἀκαρνανίας πρὸς τῷ Ἀχελῴῳ ἡ καὶ Ἐρυσίχη καλουμένη. — λέγεται καὶ ΟἰνΕΙάς ἡ χώρα“.

Ἀποχρώντως ἡ ἀνωτέρω παραβολὴ ἐλέγχει ὅτι τὰ περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος λεγόμενα ἱκανῶς ἀλλήλοις ἀντιμάχονται· οὔτε ΟἰνΕΙάδαι ἡ πόλις καλεῖται οὔτε τινὲς ὠνόμασαν τὴν πόλιν Ἐρυσίχην· καὶ ἵνα πρῶτον περὶ τοῦ ΟἰνΕΙάδαι καὶ ΟἰνΕΙάς εἴπωμεν, ἡ διὰ διφθόγγου γραφὴ ἐγεννήθη προφανῶς ἐκ τῆς ταραχῆς καὶ ἀνωμαλίας τῆς φυσικῆς τῶν γραμμάτων ἀκολουθίας· καὶ ὄντως πολλαχοῦ τῶν Ἐθνικῶν οὕτως ἐμφανὴς καὶ ἐναργὴς ἡ ἀσυμφωνία αὕτη καθίσταται, ὥστε κατ' ἀνάγκην ἴδιον λόγον περὶ τοῦ πράγματος ποιούμεθα κατωτέρω ἐν τῷ περὶ Εἰλειθυίας κεφαλαίῳ καὶ ἐκεῖσε ἀρκούμεθα νὰ παραπέμψωμεν· ἀλλὰ πρὸς τούτῳ, ὅτι ἡ φυσικὴ ἀκολουθία τῶν γραμμάτων ἐταράχθη, ἐνταῦθα νῦν καὶ ἄλλο τι ἐμφανίζεται, ἡ σύγχυσις τοῦ Ι καὶ ΕΙ· συχνότατα ἐν τοῖς κώδιξιν ΕΙ καὶ Ι συγχέονται καὶ ἀντ' ἀλλήλων λαμβάνονται, οὗ παραδείγματα ἱκανὰ ἡγούμεθα τὰ ἑπόμενα παραλαμβάνοντες ταῦτα ἐκ τῶν παρατηρήσεων τοῦ Meineke, *διότι εἰς λόγον τῆς πιστῆς τῶν ἀντιγράφων ἀναγνώσεως εἶνε πάνυ γνωστὸς ὁ ἀνήρ· ἀπροσδιονύσως κεῖται Ι ἀντὶ τοῦ ΕΙ, ὡς*

ΚορωνΙαν ἀντὶ τοῦ ΚορώνΕΙαν 377, 20.
ΚροκύλΙον ἀντὶ τοῦ ΚροκύλΕΙον 386, 7.
ΜολύνδΙα ἀντὶ τοῦ ΜολύνδΕΙα 455, 17.
ΠΙρεσία ἀντὶ τοῦ ΠΕΙρεσία 138, 18.
ΠΙσιδίκης ἀντὶ τοῦ ΠΕΙσιδίκης 114, 8.
ΦίνΙον ἀντὶ τοῦ ΦίνΕΙον 667, 3.

περίεργα ἅμα καὶ διδακτικὰ εἶνε τὰ ἑξῆς ἀναγινωσκόμενα ἐν τῷ καλλίστῳ τοῦ Στεφάνου κώδικι Rehd. (409, 16): „*τὸ ἐθνικὸν δύναται καὶ ΛαμπΙάτης καὶ δίχα τοῦ ι*“· *διὰ τούτων λέγει ἡμῖν ὁ χαριέστατος ἀντιγραφεὺς ὅτι τοῦ ΛάμπΕΙα τὸ ἐθνικὸν εἶνε ΛαμπΙάτης καὶ Λαμπάτης. ἀτόπως δὲ ΕΙ ἀντὶ τοῦ Ι ἐμφανίζεται, ὅπως ἀνωτέρω ΟἰνΕΙάδαι ΟἰνΕΙάς ἀντὶ τοῦ ΟἰνΙάδαι ΟἰνΙάς, οἷον*

ἈρρέντΕΙα ἀντὶ τοῦ ἈρρεντΙα 125, 12.
ΚΕΙον ἀντὶ τοῦ ΚΙον 187, 14.
ΜΕΙλησίων ἀντὶ τοῦ ΜΙλησίων 661, 1.
ΜηδΕΙας ἀντὶ τοῦ ΜηδΙας 125, 18. 297, 14. 411, 19.
ΠροποντΕΙς ἀντὶ τοῦ ΠροποντΙς 651, 12.
ὙποχαλκΕΙς ἀντὶ τοῦ ὙποχαλκΙς 651, 13.

οὐχὶ διάφορα τῶν ἀνωτέρω περὶ τοῦ Λαμπειάτης διειλημμένων εἶνε τὰ ἑπόμενα (273, 5) ἀρκούντως ἐξελέγχοντα τὴν ἀναισθησίαν τῶν ἀντιγραφέων: „τὸ ἐθνικὸν Ἐπιδάμ-νΕΙος. εὕρηται παρὰ Παρθενίῳ καὶ διὰ διφθόγγου“.

Καὶ ὅτι μὲν ἐνταῦθα Οἰνιάδαι γραπτέον διὰ τοῦ Ι, καὶ ἐκ τοῦ ἑτέρου τῶν ἀνωτέρω παραβαλλομένων ἄρθρων μαρτυρεῖται, ἔνθα οἱ κώδικες τοῦ Ἐθνικολόγου συμφώνως ἔχουσι τὴν διὰ τοῦ Ι γραφήν, καὶ ἐκ τῶν κωδίκων ἄλλων συγγραφέων ἀποδεικνύεται· ἀπαντᾶσα δὲ καὶ ἐπὶ νομισμάτων ἡ τοιαύτη γραφή πρβ. Θησ. τόμ. Ε σελ. 1812b τυγχάνει ὄντως τοῦ ἀναγκάζοντος κύρους. Ὅτι δὲ καὶ Οἰνιάς, συμφανὲς καθίσταται καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἀντιγράφων τοῦ τῶν Ἐθνικῶν ἐκθέτου· διαρρήδην παρατηρεῖ ὁ Mein. ὅτι ὁ Rehd. καὶ ὁ Voss., ἤτοι τὰ κάλλιστα χειρόγραφα, ἔχουσι διὰ τοῦ Ι Οἰνιάς· ἡ ὀρθὴ ἄρα γραφὴ καὶ ἐν τούτῳ εἶνε ἡ διὰ τοῦ Ι. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ταύτῃ ὀφείλει νὰ παρακολουθήσῃ καὶ ἡ μετάθεσις τῶν ἄρθρων κατὰ τὴν ἑξῆς γραφὴν καὶ διάταξιν:

Οἶνα Οἰνεών Οἴνη Οἰνιάδαι Οἰνόανδα

ἀντὶ τῆς ἐν ταῖς ἐκδόσεσι φερομένης

Οἶνα Οἰνειάδαι Οἰνεών Οἴνη Οἰνόανδα.

καὶ τούτοις μὲν ἀρκεσθῶμεν τό γε νῦν ἔχον.

Περὶ δὲ τοῦ „τινὲς — ὠνόμασαν“ παρατηρητέον τὰ ἑπόμενα· βεβαίως δὲν ἤθελεν ὁ Ἐθνικογράφος νὰ εἴπῃ ὅτι τινὲς ὠνόμασαν τὴν χώραν τῶν Οἰνιαδῶν πᾶσαν Ἐρυσίχην, διότι ἄλλως ὡρισμένως θὰ ἔλεγε καὶ τίνες οὗτοι, ἐπειδὴ σπανίως ὁ ἡμέτερος συγγραφεὺς παραλείπει τὰ ὀνόματα τῶν κτιστῶν, καὶ ἂν τοῦτο ἐνιαχοῦ συμβαίνῃ, αἴτιοι πάντως εἶνε οἱ τὰ τοῦ Στεφάνου ἐπιτεμνόμενοι· ἀλλ᾽ ὅτι τινές φασι τὴν χώραν τῶν Οἰνιαδῶν πᾶσαν Ἐρυσίχην ὠνομάσθαι· παραλειφθέντος δὲ τοῦ φασί, ὡς 180, 21 „οἱ δὲ τὸν Κάδμον ἀπὸ τῆς Αἰγυπτίας Βουτοῦς ὀνομάσαι αὐτήν, καὶ παραφθαρεῖσαν καλεῖσθαι Βουθόην“, τὸ τινες ἐγένετο αἴτιον τῆς μεταβολῆς τοῦ ἀπαρεμφάτου εἰς ῥῆμα ὀρθόν. Σαφῶς νῦν ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε εἰρημένων δεικνύεται ὅτι τἀνωτέρω ἄρθρα διορθωτέα καὶ γραπτέα οὕτω:

„Ἐρυσίχη, πόλις Ἀκαρνανίας, ἥ τις ὕστερον Οἰνιάδαι ὠνομάσθη· καί τινες δὲ τὴν χώραν τῶν Οἰνιαδῶν πᾶσαν Ἐρυσίχην ὠνομάσθαι ἀπὸ Ἐρυσίχης τῆς Ἀχελῴου θυγατρός“.

„Οἰνιάδαι, πόλις Ἀκαρνανίας πρὸς τῷ Ἀχελῴῳ ἡ καὶ Ἐρυσίχη καλουμένη. — λέγεται καὶ Οἰνιάς ἡ χώρα“.

Ἀλλὰ δὲν φαίνεται πιθανόν ὅτι οὕτως ἀρχῆθεν ὑπὸ τοῦ Στεφάνου ἢ ὕστερον ὑπὸ τῶν τὰ τούτου ἐπιτεμνομένων ἐγράφη τὸ ἑπόμενον χωρίον „Οἰνιάδαι ὠνομάσθη· τινὲς δὲ καὶ τὴν χώραν τῶν Οἰνιαδῶν πᾶσαν Ἐρυσίχην ὠνομάσθαι“;

„Κωσταντινούπολις, δύο μέρη λόγου, καὶ ἐξ αὐτῶν ἐν Κωσταντινοπολίτης, ὡς εἴρηται ἐν τῷ περὶ Βυζαντίου *)“. Συνᾴδει μὲν τῇ ἀκολουθίᾳ τῶν γραμμάτων ἡ τοῦ

*) Ἐπειδὴ πολλοὶ τῶν ἡμετέρων φιλονικοῦσιν, ἐὰν τὸ ἐθνικὸν τὸ εἰλημμένον ἐκ τοῖ Λατινικοῦ Byzantinus, οὗ ἄρα καὶ τὸν τόνον καὶ τὴν προσῳδίαν φυλάττει, τονιστέον καὶ γραπτέον Βυζαντῖνος ἢ κατὰ τὴν ἐν τῇ συνηθείᾳ χρῆσιν ἐρειδομένην ἐπὶ ψευδοῦς τινος ἀναλογίας ἢ συνεκδρομῆς κατὰ τὰ εἰς -ηνός, ἀναγράφομεν ἐνταῦθα χάριν τούτων ἐκ τῶν Ἐθνικῶν Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου τὸ ἑπόμενον χωρίον 190, 4 „τὸ ἐθνικὸν τοῦ Βυζάντιον Βυζάντιος διὰ τοῦ ῑ. τὸ δὲ κτητικὸν διὰ διφθόγγου. τὸ δὲ Βυζάντιος ἐθνικὸν τριγενές. τὸ δὲ κτητικὸν Βυζαντιακός λέγεται καὶ Βυζαντιάς καί Βυζαντίς. ἔστι καὶ ἐπὶ τῆς χώρας Βυζάντεια διὰ διφθόγγου. ἀπὸ δὲ τοῦ Βυζάντιος Βυζαντία Βυζαντιανός. καὶ Βυζαντειανός διὰ διφθόγγου ὡς Ἡρακλειανός“.

Ἐν παρόδῳ μόνον παρατηρητέον ὅτι ἀντὶ τῆς ἡμετέρας γραφῆς Βυζάντιον οἱ κώδικες ἔχουσι Βύζας, εἰκάζει δὲ ὁ Mein. ὅτι συμπληρωτέον οὕτω „ἐθνικὸν [ἀπὸ] τοῦ Βύζας“· ἀλλὰ καὶ ὁ Ἐθνικολόγος διαρρήδην παρατηρεῖ ὅτι ἀπὸ τῆς τοῦ Βύζας γενικῆς Βύζαντος γίνεται τὸ Βυζάντεια „Καυχώνεια· γέγονε δὲ ἀπὸ τῆς Καύχωνος γενικῆς, ὡς Μάρων Μάρωνος Μαρώνεια, Χαίρωνος Χαιρώνεια, Βύζαντος Βυζάντεια“, καὶ ἡ τούτου χρῆσις καὶ ἐμμέσως καὶ ἀμέσως διδάσκει ὅτι ἀσφαλῶς ἄρα κεῖται ἡ ἡμετέρα διόρθωσις Βυζάντιον, οἷον:

α) Ἀγκύριον. „δύναται ὁ πολίτης Ἀγκύριος, ὡς Βυζάντιος“.
Ἀκακήσιον. „τὸ ἐθνικὸν Ἀκακήσιος, ὡς Ἀνακτόριος Βυζάντιος“.
Ἀκαμάντιον. „τὸ ἐθνικὸν Ἀκαμάντιος, ὡς Βυζάντιος“.
Ἀκόντιον. „Ἀκόντιος, ὡς Βυζάντιος καὶ Ἀνακτόριος“.

Meineke γραφὴ Κωσταντινούπολις, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτὴν ταύτην τὴν ἐνάργειαν τῶν λόγων τοῦ συγγραφέως συνῆψεν ἐν οὐ δέοντι τὰ διεστῶτα ὁ λόγιος ἐκδότης παρα-

---

ἄστυ. „ἀπὸ τοῦ ἀστός τὸ ἀστίτης. — ἐντεῦθεν καὶ τὸ ἐν τῇ συνηθείᾳ προαστίτης. οὐ γὰρ παρὰ τὸ προάστιον· ἦν γὰρ (γρ. ἦν γὰρ ⟨ἂν⟩, περὶ οὗ ἀλλαχοῦ·) προαστιεὺς ὡς Δουλιχιεὺς ἢ προάστιος ὡς Βυζάντιος"·

Βρυάνιον. „τὸ ἐθνικὸν Βρυάνιος ὡς Βυζάντιος".

Μαραθήσιον. „τὸ ἐθνικὸν Μαραθήσιοι ὡς Βυζάντιοι".

Μαρμάριον. „ὁ πολίτης Μαρμάριος ὡς Βυζάντιος".

Μεταπόντιον. „λέγεται καὶ Μεταπόντιος ὡς Βυζάντιος".

Νικηφόριον. „τὸ ἐθνικὸν Νικηφόριος ὡς Βυζάντιος".

Παντομάτριον. „ὁ πολίτης Παντομάτριος ὡς Βυζάντιος".

Περγάντιον. „τὸ ἐθνικὸν Περγάντιος, ὡς Ἀλλάντιος Βυζάντιος".

Τορτόμιον. „τὸ ἐθνικὸν Τορτόμιος ὡς Βυζάντιος".

Ὑάμιον. „τὸ ἐθνικὸν Ὑάμιος ὡς Βυζάντιος".

„Φαλέριον, ὡς Βυζάντιον"· περὶ οὗ ὀρθῶς ὁ Mein παρατηρεῖ „Voluit sine dubio ut Βυζάντιος a Βυζάντιον, ita Φαλέριος dici a Φαλέριον".

β) Δυρράχιον. „καὶ δῆλον ὅτι Δυρράχιος — ὡς τοῦ Ἀνακτόριον τὸ Ἀνακτόριος, Βυζάντιον Βυζάντιος, Θούριον Θούριος, Κούριον Κούριος".

Πανιώνιον. „ὁ πολίτης Πανιώνιος — ἔστιν οὖν ὡς Βυζάντιον Βυζάντιος, Ἀνακτόριον Ἀνακτόριος".

Ὑπερδέξιον. „ὡς οὖν ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου Βυζάντιος, οὕτως παρὰ τὸ Ὑπερδέξιον Ὑπερδέξιος τὸ ἐθνικόν".

345, 11. „Καβείριον. τούτου τὸ ἐθνικὸν Καβείριος, ὡς τοῦ Βυζάντιον Βυζάντιος".

Καὶ ἐνταῦθα ἀντὶ τῆς ἡμετέρας γραφῆς τοῦ τἀντίγραφα ἔχουσι τό, ἀμφιβάλλων δὲ παρατηρεῖ ὁ Mein. ὅτι γραπτέον ἴσως τοῦ· ἀλλὰ καὶ τὸ ἡγούμενον „ΤΟΥΤΟΥ τὸ ἐθνικὸν" καὶ παραδείγματα οὐκ εὐάριθμα τῆς χρήσεως τοῦ Ἐθνικολόγου πείθουσι καὶ ἀναγκάζουσιν ἡμᾶς νὰ γράψωμεν ΤΟΥ, οἷον:

Παμφυλία. „τὸ κτητικὸν Παμφυλιακός, ὡς ΤΟΥ Κύπριος τὸ Κυπριακός".

Πέρσαι. „λέγεται καὶ περσίζειν, ὡς ΤΟΥ Σκύθης σκυθίζειν. ἀφ' οὗ τὸ περσιστὶ ἐπίρρημα, ὡς ΤΟΥ δωρίζω δωριστί".

Πολίειον. „τὸ ἐθνικὸν Πολιειεύς, ὡς ΤΟΥ Σίγειον τὸ Σιγειεύς".

Σίρμιον. „τὸ ἐθνικὸν Σιρμιεύς, ὡς ΤΟΥ Σούνιον Σουνιεύς".

Σκιώνη. „Σκιωνεύς. ἔστι δὲ ὡς ΤΟΥ Σινώπη Σινωπεύς".

γόμενος πάντως ἐκ τῶν ἑπομένων: „Ἀμφάξιον. δύο μέρη λόγου. πόλις. τὸ ἐξ αὐτοῦ Ἀμφαξίτης“, ἔνθα ἀντὶ τοῦ Ἀμφάξιον ὁ Ald. κῶδιξ ἔχει ἀμφ' Ἄξιον· ὅτι ὀρθῶς ἔγραψεν ἐνταῦθα ὁ Mein. Ἀμφάξιον ἑπόμενος καὶ τῇ γραφῇ τῶν κωδίκων Rehd. καὶ Voss., μαρτυρεῖ καὶ αὐτὴ τοῦ Στεφάνου ἢ τῶν τὰ τούτου ἐπιτεμνομένων ἡ φράσις „τὸ ἐξ ΑΥΤΟΥ Ἀμφαξίτης“. Ἀλλ' ἐν τῷ ὑπὸ ἐξέτασιν χωρίῳ μόνον ὁ Xylander ἔγραψεν ὀρθῶς Κωσταντίνου πόλις ἀκολουθῶν τοῖς ὑπὸ τοῦ συγγραφέως λεγομένοις· προφανῶς τῇ συνηθείᾳ μᾶλλον ὑπείκων ὁ Cobet*) σημειοῖται περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος ἐν Miscell. 1876 σελ. 220 τὰ ἑξῆς: „Meinekius in Stephano edidit: Κωνσταντινούπολις ΔΥΟ ΜΕΡΗ λόγου καὶ ἐξ αὐτῶν ἙΝ Κωνσταντινοπολίτης“· διότι ὁ Meineke οὔτε ΚωΝσταντινούπολις οὔτε ΚωΝσταντινοπολίτης ἔγραψεν. Ὅτι ἄρα κατὰ διάστασιν τὸ τοπικὸν γραπτέον, πείθουσιν ἡμᾶς τὰ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως λεγόμενα, ὅτι δὲ καὶ ἄνευ τοῦ Ν, ἐξαναγκάζει ἡ ἀκολουθία

Τεῖχος. „ὁ οἰκήτωρ Τειχίτης, ὡς ΤΟΥ Γορδίου τείχους Γορδιοτειχίτης“.

Τελμησσός. „καὶ θηλυκὸν Τελμησσιάς, ὡς ΤΟΥ Ἑλικώνιος τὸ Ἑλικωνιάς“.

Φελλεύς. „τὸ τοπικὸν φελλείτης ἂν εἴη, ὡς ΤΟΥ Ἀταρνεύς Ἀταρνείτης“.

Χερρόνησος. „ἔχεται χερρόνησος ὄνομα Χέρρουρα“. ὁ πολίτης Χερρούριος, ὡς ΤΟΥ Ταύχειρα Ταυχείριος“.

Χίος. „τὸ κτητικὸν Χιακός, ὡς ΤΟΥ Ῥόδιος Ῥοδιακός“.

Χρυσόπολις. „τὸ ἐθνικὸν Χρυσοπολίτης, ὡς ΤΟΥ Νικόπολις Νικοπολίτης“.

Ψύχιον „τὸ ἐθνικὸν Ψυχιεύς, ὡς ΤΟΥ Νότιον Νοτιεύς καὶ ΤΟΥ Δουλίχιον Δουλιχιεύς“.

---

*) Carel Gabriel Cobet, Ὀλλανδὸς τὸ γένος, οὐ μόνον ἑλληνιστὴς ἔξοχος, ἀλλὰ καὶ ὑπερβαλλόντως φιλέλλην, τιμηθεὶς ἄλλοτε καὶ ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, ἀπέθανε τῇ 16|28 Ὀκτωβρίου τοῦ 1889 περὶ τὸ 76ον τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἔτος ἐν Leiden, ἔνθα ἀπὸ τοῦ 1847 κατὰ τὸ μακρὸν αὐτοῦ φιλολογικὸν στάδιον ἔγραφε καὶ ἐδίδασκεν ἀεὶ λατινιστί. τῶν σπουδαίων αὐτοῦ φιλολογικῶν παρατηρήσεων σώζονταί τινες ΕΛΛΗΝΙΣΤΙ καὶ μετ' Ἀττικῆς ὄντως εὐεπείας καὶ ὀρθοεπείας γεγραμμέναι ἐν τῷ τοῖς πᾶσι γνωστῷ φιλολογικῷ περιοδικῷ ΛΟΓΙΩΙ ΕΡΜΗΙ.

τῶν γραμμάτων· καλεῖται ἄρα ἡ πόλις ὑπὸ τοῦ Στεφάνου Κωστα ντίνου πόλις, κατ' ἀνάγκην δὲ καὶ τὸ ἐθνικὸν Κωσταντινοπολίτης· τούτων οὕτως ἐχόντων, αὐταὶ αὖθις τοῦ συγγραφέως αἱ λέξεις „ὡς ΕΙΡΗΤΑΙ ἐν τῷ περὶ Βυζαντίου“ σαφῶς δηλοῦσιν ὅτι τὸ χωρίον 190, 3: „μετωνομάσθη δὲ καὶ ΚωΝσταντινούπολις καὶ νέα Ῥώμη. τὸ ἐθνικὸν ΚωΝσταντινοπολίτης, ἄνευ τοῦ υ“ γραπτέον καὶ διορθωτέον οὕτω: „μετωνομάσθη δὲ καὶ Κωσταντίνου πόλις καὶ νέα Ῥώμη· τὸ ἐθνικὸν Κωσταντινοπολίτης, ἄνευ τοῦ υ“. Ἀλλὰ καὶ παρὰ τὴν ῥητὴν τοῦ Ἐθνικολόγου δήλωσιν „ἄνευ τοῦ Υ“ ὁ Geffcken ἐν τῇ Περὶ Στεφάνου Dissertation αὐτοῦ Göttingen 1886 σελ. 9 παρατηρεῖ: „Ἀπόλλωνος πόλις. sub finem addendum est apud Stephanum Ἀπολλωνοπολίτης [ὡς Κωνσταντινουπολίτης καὶ Ἀδριανουπολίτης]“, παντελῶς ἀγνοήσας ὅτι οὐδέτερον ὑπὸ τοῦ τῶν Ἐθνικῶν συλλέκτου ἐγράφη οὔτε ΚωΝσταντινοΥπολίτης οὔτε ἈδριανοΥπολίτης· καὶ περὶ ἐκείνου μὲν ἱκανὰ τὰ μέχρι τοῦδε εἰρημένα, περὶ τούτου δὲ παρατηροῦμεν ὅτι μνημονεύεται τύπος ἈδριανΟπολῖται ἄνευ τοῦ Υ 210, 14. 472, 12. 498, 8.

Πανάκτιος, ὁ κάτοικος τοῦ Πανάκτου Στεφ. ἐν λ. Καλὴ ἀκτή σελ. 348, 10. Ἡ λέξις δὲν εἶνε ἀναγεγραμμένη ἐν τοῖς λεξικοῖς, καὶ διότι ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ δὲν φέρεται καὶ διότι ἐν τῷ πίνακι τοῦ Meineke δὲν μνημονεύεται καὶ διότι ἡ περὶ τοῦ Πανάκτιος παρατήρησις τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐκδότου „Πανάκτιος] Consilio scriptoris forsan accommodatius fuerit παράκτιος“ κατέστησε τὸ ἐθνικὸν ὕποπτον, ὥστε, καὶ ἂν τυχαίως λόγιός τις ἀνέγνω τὴν λέξιν, παραχρῆμα ταύτην οὐ γνησίαν ὑπέλαβεν· ἀλλ' ὅτι ὁ Στέφανος καὶ φρουρίων ἐθνικὰ μνημονεύει, ἐπιεικῶς μὲν πείθουσιν ἡμᾶς τὰ ἑπόμενα:

Βαρβαλισσηνός	Εἴζηλῖνος	Λιβυσσαῖος
Βιδῖνος	Ἐλανιάτης καὶ	Λιγγαῖος
Δαραῖος καὶ	Ἐλανίτης	Μαζαραῖος
Δαρηνός	Κοσιανεύς	Μαχαιρῖται
Δερβαῖος 1, 9 καὶ	Κυπαῖος	Μεταχοιάτης
Δερβήτης	Λαγαριτανός	Μοτυλαῖος

Ὀλπαῖος	*Σιντοιεύς*	*Τειχίτης*
Πανδοσῖνος	*Στυελλῖνος*	*Τιμωνίτης*
Πλημμυρ(ι)άτης	*Συμβριανός*	*Τρικαρανεύς*
Ῥύβδιος	*Τειχιοέντιος*	*Ὑδρούντιος κλπ. κλ.*

ὑπερβαλλόντως δὲ καὶ ἡ διὰ μεγάλου γράμματος ἐν τοῖς κώδιξι γραφὴ τῆς λέξεως ἐξελέγχει ὅτι τὸ Π α ν ά κ τ ι ο ς εἶνε ἐθνικόν· τὸ παρὰ Στεφάνῳ ἄρα χωρίον 499, 13 *συμπληρωτέον οὕτω: „Πάνακτον, φρούριον Ἀττικῆς, ὡς Ἀνδροτίων ἐν τρίτῳ Ἀτθίδος. ⟨τὸ ἐθνικὸν Πανάκτιος⟩“.*

„Π ε υ κ ε τ ί α ν τ ε ς, ἔθνος τοῖς Ο ἰ ν ώ τ ρ ο ι ς προσεχές“. Καὶ παρ᾽ αὐτὴν ταύτην τὴν τῶν πραγμάτων ἐνάργειαν λέξις τις κακῶς ἐν τοῖς κώδιξι τονιζομένη, συμβαίνει τοσαυτάκις νὰ ἐπαναλαμβάνηται οὕτω τονουμένη, ὥστε καὶ οἱ περὶ ταῦτα σπουδάζοντες λεληθότως νὰ παραδέχωνται ὅτι οὕτω δῆθεν θὰ ἐτονίζετο ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἑκάστοτε λέξις, ὅτε τοιοῦτον φέρουσα τόνον οὐχ ἅπαξ οὐδὲ δὶς ἀπαντᾷ· τούτων μία τυγχάνει οὖσα καὶ ἡ ἐν τῷ ἀνωτέρω χωρίῳ ἠραιογραφημένη, Ο ἰ ν ώ τ ρ ο ι ς τονιζομένη ἀντὶ τοῦ Ο ἰ ν ω τ ρ ο ῖ ς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς Ο ἰ ν ώ τ ρ ω ν ἀντὶ τοῦ Ο ἰ ν ω τ ρ ῶ ν:

„Ἀ ρ ι ά ν θ η, πόλις Ο ἰ ν ώ τ ρ ω ν“
„Ἀ ρ ί ν θ η, πόλις Ο ἰ ν ώ τ ρ ω ν“
„Ἀ ρ τ ε μ ί σ ι ο ν, πόλις Ο ἰ ν ώ τ ρ ω ν“
„Β ρ υ σ τ α κ ί α, πόλις Ο ἰ ν ώ τ ρ ω ν“
„Δ ρ ῦ ς — ἔστι καὶ πόλις τῶν Ο ἰ ν ώ τ ρ ω ν“
„Ἔ ρ ι μ ο ν, πόλις Ο ἰ ν ώ τ ρ ω ν“
„Ἰ ξ ι ά ς, πόλις Ο ἰ ν ώ τ ρ ω ν“
„Κ ό σ σ α, πόλις Ο ἰ ν ώ τ ρ ω ν“
„Κ υ τ έ ρ ι ο ν, πόλις Ο ἰ ν ώ τ ρ ω ν“
„Μ α λ ά ν ι ο ς, πόλις μία — τῶν Ο ἰ ν ώ τ ρ ω ν“
„Μ ε ν ε κ ί ν η, πόλις Ο ἰ ν ώ τ ρ ω ν“
„Ν ί ν α ι α, πόλις Ο ἰ ν ώ τ ρ ω ν“
„Π ά τ υ κ ο ς), πόλις Ο ἰ ν ώ τ ρ ω ν“*
„Π ύ ξ ι ς, πόλις — τῶν Ο ἰ ν ώ τ ρ ω ν“

---

*) *Οὕτως ἐτόνισεν ὁ* Meineke, *ἐν δὲ τῷ Θησ. κατὰ τὴν γραφὴν τῶν κωδίκων κεῖται Π α τ υ κ ό ς ὀξυτόνως, ὅπως καὶ κατωτέρω Σ ι β ε ρ ι ν ή.*

„Σέστιον, πόλις — Οἰνώτρων“
„Σιβερίνη, πόλις Οἰνώτρων“
„Χώνη, πόλις Οἰνώτρων“

οἱ δὲ ἐκδόται ἢ τὴν τοῦ συγγραφέως δήλωσιν ἀγνοήσαντες, ὃ οὐ πιθανόν, ἢ μᾶλλον ταύτην περιφρονήσαντες ἠκολούθησαν τυφλοῖς ὁδηγοῖς τοῖς ἀντιγραφεῦσι· διαρρήδην παρατηρεῖ ὁ Ἐθνικολόγος „Οἰνωτρία, χώρα τῆς Ἰταλίας.— τὸ ἐθνικὸν Οἰνωτρός, ὡς Θετταλός καὶ Ἴων καὶ Κίλιξ.— ΟΞΥΝΕΤΑΙ δὲ τὸ Οἰνωτρός“. Διττὴ εἶνε ἐνταῦθα ἡ ῥητὴ δήλωσις τοῦ συγγραφέως ὅτι Οἰνωτρός τονιστέον καὶ οὐχὶ Οἴνωτρος· τὸ ἐθνικὸν Οἰνωτρός, παρατηρεῖ ὁ ἡμέτερος Στέφανος, τονίζεται ὅπως τὸ Θετταλός· „Ἀλλὰ μὴ σπεῦδε, ἤθελεν ὑπολάβῃ τις· τῷ σῷ Θετταλός ἕπεται „Ἴων καὶ Κίλιξ“· ἆρα δὲν εἶνε τὸ χωρίον διεφθαρμένον; δὲν καθίσταται δὲ τοῦτο συμφανέστατον ἐκ τῆς μνείας ἀνομοίων παραδειγμάτων τόν τε τόνον καὶ τὴν κατάληξιν; τῷ Θετταλός παραδείγματος χάριν, ὅπως σὺ λέγεις καὶ ἡμεῖς πειθόμεθα, ὅμοιον εἶνε τὸ Οἰνωτρός κατά τε τὴν κατάληξιν καὶ τὸν τόνον, ἀλλὰ τὸ Ἴων καὶ Κίλιξ τίνα ὁμοιότητα ἔχουσιν ἀλλήλοις τε καὶ τῷ Θετταλός καὶ ἑπομένως καὶ τῷ Οἰνωτρός; καὶ δὲν δύναται νὰ ὑποτεθῇ ὅτι καὶ ἡ ἑπομένη φράσις „ὀξύνεται δὲ τὸ Οἰνωτρός“ εἶνε μεταγενεστέρα ἢ καθόλου ξένης χειρὸς προσθήκη; τί τὸ τούτοις ἀντιλέγον ἔχεις“; Βεβαίως ὁ ταῦτ' ἐρωτῶν ἢ ἰσχυριζόμενος δὲν θὰ ἀπέβλεπεν εἰς τὴν τοῦ ἡμετέρου συγγραφέως χρῆσιν· ἄλλως ἤθελε παρατηρήσῃ ὅτι ὁ Ἐθνικολόγος ἀναμνησθεὶς παραχρῆμα ὅτι τὸ Θετταλός καὶ ὡς ἐθνικὸν ἀπαντᾷ καὶ ὡς κύριον, προστίθησιν „καὶ Ἴων καὶ Κίλιξ“. περὶ τῶν τοιούτων ποιεῖται ἀλλαχοῦ λόγον ἴδιον, οἷον

Ἀβαντίς. „ἐκλήθη δὲ ἀπὸ Ἄβαντος — τὸ ἐθνικὸν ὁμωνυμεῖ τῷ ἥρῳ, ὡς Ἴων Θεσσαλός Ἀχαιός Τρώς Δαναός Λοκρός“.

Ἀγάθη. „εἰ δὲ καὶ κύριον εἴη τὸ Ἀγαθῖνος, οὐκ ἀπεικὸς σημαίνειν ἀμφότερα. Σχοινεὺς γὰρ καὶ κύριον καὶ ποταμοῦ καὶ ἐθνικόν, καὶ Λίξος, ὁμοίως Θεσσαλός καὶ Σικανός καὶ Σικελὸς καὶ μυρία“.

Αἱμονία. „Αἵμων οὖν καὶ τὸ ἐθνικόν, ὡς Αὔσων καὶ Ἀρκὰς καὶ Μαίων καὶ Ἴων“.

Αἰολία. „οἱ νεώτεροι τὸ ἐθνικὸν ὁμοίως καὶ ὁμοφώνως (οἱ κώδικες ἔχουσιν ὁμόφωνΟΝ· τῇ ἡμετέρᾳ ἐνταῦθα γραφῇ ὁμοφώνΩΣ καὶ τὰ συμφραζόμενα συνηγοροῦσι καὶ τὰ ἑπόμενα χωρία, οἷον 152, 1 „τὸ ἐθνικὸν Ἀχελῷος ὁμοφώνως“. 164, 2 „καὶ τὸ ἐθνικὸν Βερεκύνται ὁμοφώνως“. 201, 12 „Γελωνός — ὁ οἰκήτωρ ὁμοφώνως“. 328, 25 „καὶ „Ἴθακος Ὀδυσσεύς“ ὁμοφώνως τῷ οἰκιστῇ“. 370, 14 „Καφηρεύς — τὸ ἐθνικὸν ὁμοφώνως“. 408, 10 „καὶ Λακέρεια τὸ θηλυκὸν ὁμοφώνως τῷ πρωτοτύπῳ“. 420, 17 „καὶ Λυκάων ὁμοφώνως τῷ οἰκιστῇ“. 449, 10 „τὸ ἐθνικὸν Μῆδος ὁμοφώνως τῷ πρωτοτύπῳ“ κλπ. κλ.) τῷ οἰκιστῇ, ὡς Θετταλός Ἰταλός“.

Ἀλέα. „ὁ πολίτης Ἀλεός ὁμοφώνως τῷ οἰκιστῇ ὡς Δάρδανος Δαναός“.

Θυνία. „τὸ ἐθνικὸν Θυνός ὁμοφώνως τῷ οἰκιστῇ τῆς Θυνίας, ὡς Θετταλός Ἰταλός“.

Καρία. „τὸ ἐθνικὸν Κάρ, ὁμωνύμως τῷ οἰκιστῇ“.

Λακίνιον. „τὸ ἐθνικὸν Λακίνιος, καὶ τὸ κύριον τοῦ ἥρωος, ἀφ' οὗ τὸ ὄρος“.

Πελασγία. „σημειωτέον δὲ ὅτι Πελάσγιος οὐ λέγεται τὸ ἐθνικὸν ἄρρεν, ἀλλ' ὁμώνυμον τῷ κτίστῃ Πελασγός“.

Σικελία.

„τὸ ἐθνικὸν Σικελοί καὶ Σικελιῶται· καὶ οἱ μὲν ἀπὸ τοῦ οἰκιστοῦ καὶ ἀρχηγέτου τῆς χώρας, ἀφ' οὗ καὶ ἡ χώρα, ὡς Κίλικες τοῦ Κίλικος, οὗ καὶ ἡ Κιλικία, ὡς Θετταλοί ἀπὸ Θετταλοῦ, οὗ ἡ Θετταλία, καὶ Φρύγες Φρυγός, οὗ ἡ Φρυγία“.

Γράφε:

„τὸ ἐθνικὸν Σικελοί καὶ Σικελιῶται· καὶ οἱ μὲν ἀπὸ τοῦ οἰκιστοῦ καὶ ἀρχηγέτου τῆς χώρας, ἀφ' οὗ καὶ ἡ χώρα, ὡς Κίλικες ⟨ἀπὸ⟩ τοῦ Κίλικος ⟨ἀφ'⟩ οὗ καὶ ἡ Κιλικία, ὡς Θετταλοί ἀπὸ Θετταλοῦ, ⟨ἀφ'⟩ οὗ ἡ Θετταλία, καὶ Φρύγες ⟨ἀπὸ⟩ Φρυγός, ⟨ἀφ'⟩ οὗ ἡ Φρυγία“·

Σχοινοῦς.

„ὁ πολίτης μέντοι Σχοι-

Γράφε:

„ὁ πολίτης μέντοι Σχοι-

νεύς *) (ὁ γὰρ ποταμὸς καὶ ὁ οἰκιστὴς Σχοινεύς)".	νεύς (⟨καὶ⟩ ὁ ποταμὸς γὰρ καὶ ὁ οἰκιστὴς Σχοινεύς)".

Τροία. „τὸ ἐθνικὸν Τρώς, ὁμόφωνον τῷ κτίστῃ, ὡς Ἀχαιός Δαναός Σικελός"· περὶ τῆς τοιαύτης ἰσχυρᾶς τοῦ Στεφάνου συνηθείας, καθ' ἣν πολλαχοῦ μνημονεύει τι *καιρῷ παρατυχών*, θὰ εἴπωμεν ἄλλοτε τὰ δέοντα.

ὥστε καὶ ἄνευ ἑτέρας δηλώσεως τὸ *Θετταλός* ἦτο ἱκανὸν προπύργιον τοῦ ὀρθοῦ τονισμοῦ τοῦ ὑπ' ὄψιν ἐθνικοῦ· ἀλλὰ φαίνεται ὅτι καὶ καθ' οὓς ἔζη χρόνους ὁ Στέφανος συχνάκις παρετήρησε τὴν ἐν τοῖς ἀντιγράφοις, ἢ ὅπως λέγει *βιβλίοις*, ἐσφαλμένην τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐθνικοῦ ἐκφοράν· σώζονται ἔτι χωρία τινὰ μαρτυροῦντα καὶ τὴν τοιαύτην τοῦ ἡμετέρου συγγραφέως συνήθειαν, τοῦ μνημονεύειν δηλαδὴ σφάλματα κωδίκων, οἷον

Ἄδουλις. „καὶ τἀμοῦ βιβλία Ἄδουλι δίχα τοῦ σ̄. σφάλμα δέ ἐστιν".

Αἰγιαλός. „Ὅμηρος „Κρῶμνάν τ' Αἰγιαλόν τε". γράφεται δὲ „Κρᾶμναν Κωβιαλόν τε"".

Βασανίσαι. „τινὰ δὲ τῶν βιβλίων Βανίσαι ἔχουσι τρισυλλάβως".

Γάργαρα. „Ἑλλάνικος δὲ Γάργασον ἔφη τὴν πόλιν διὰ τοῦ σ̄, ἀλλ' οἴομαι σφάλμα εἶναι".

Γεδρωσία. „ἐν δὲ τοῖς τοῦ Πολυΐστορος διὰ τοῦ κ̄ εὑρέθη ἡ πρώτη συλλαβή, ἀλλ' ἦν ἀδιόρθωτον τὸ βιβλίον".

διὸ πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ἀτόπου τονισμοῦ τοῦ ὑπ' ὄψιν ἐθνικοῦ προσέθηκεν ἐνταῦθα ῥητῶς καὶ ὁριστικῶς „ΟΞΥΝΕΤΑΙ δὲ τὸ Οἰνωτρός"· τοῦτο δὲ συχνότατα πράττει ὁ

---

*) Καὶ ἐνταῦθα καὶ κατωτέρω τινὲς τῶν κωδίκων τοῦ Ἐθνικολόγου *Σχοινιεύς* ἔχουσιν ἀντὶ τοῦ *Σχοινεύς*, ἀλλὰ τὸ παρακείμενον *Ταρσεύς* ἱκανῶς συνηγορεῖ τῇ ἄνευ τοῦ Ι γραφῇ *Σχοινεύς*· τὸ ἐν τῷ ἐπιγράμματι τοῦ Φαιδίμου (Anthol. Palat. XIII 22, 10) ἀπαντῶν *Σχοινιέων* προφανῶς εἶνε *μετρικῆς ἀνάγκης* ἕνεκεν ἀρχῆθεν τεθειμένον· ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα τἀνάπαλιν ἔχουσι τἀντίγραφα *σχοινέων* ἀντὶ τῆς διορθώσεως τοῦ Salmas. *Σχοινιέων*· πρβ. Dübner τόμ Β σελ. 463, 10· ἡ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῷ ἑπομένῳ χωρίῳ:

„Μελιστίωνος δ', ὦ πατρώϊον σέβας
Σχοινιέων, ἐπίηρα δέχθαι".

Ἐθνικολόγος ἵν' ἐπιεικῶς προφυλάττῃ τοὺς ἀναγινώσκοντας ἀπὸ τῆς ἰδιωτείας καὶ ἀνεπιστημοσύνης τῶν ἀντιγραφέων ἀνεπισκέπτως ἑκάστοτε μεταβαλλόντων τὸν τόνον τῶν λέξεων· ὀλίγα τινὰ παραδείγματα ἐνταῦθα παρατιθέμενα ἐξαρκοῦσι νὰ καταδείξωσι τὴν συνήθειαν τοῦ τῶν Ἐθνικῶν συναγωγέως, οἷον 104, 12 „τὸ ἐθνικὸν Ἀπεραντοί ὡς Ἀμαραντοί, ὀξυτόνως". 151, 7 „τὸ ἐθνικὸν Ἀχαιοί. καὶ σεσημείωται ὀξυνόμενον". 157, 5 „τὸ λορδός μυνδός ὁ ἄφωνος ὀξύνεται". 167, 17 „ὀξύνεται δ' ὡς τρισύλλαβον (τὸ Βηρυτός) καὶ μακρὸν ἔχει τὸ $\bar{υ}$, ὡς τὸ κωκυτός γωρυτός Καρδυτός". 201, 12 „Γελωνός, πόλις Σαρματίας τῆς ἐν Εὐρώπῃ — ὁ οἰκήτωρ ὁμοφώνως. ὀξύνεται δέ". 92, 3 „Ἀναία, παροξυτόνως, οὐχ ὡς Αἴλαια Ἱστίαια Κάρθαια". 110, 4 „Ἀραχναῖον — προπερισπαστέον δέ" κλπ. κλ. ἀλλ' αὐθαιρεσίᾳ χρώμενοι οἱ ἐκδόται παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ συγγραφέως καὶ τὴν ῥητὴν τούτου δήλωσιν μεταβάλλουσι τὴν τόνωσιν τοῦ ἐθνικοῦ κατὰ τὴν γραφὴν τῶν κωδίκων· περιττὸν ἡγούμεθα νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι λεληθότως οἱ ἐκδόται ἄτοπόν τι ποιοῦσι καὶ ἀντιφάσκουσι, καθότι γράφουσι μὲν ἐνταῦθα Οἰνωτρός, διότι οὕτως ἔχουσιν οἱ κώδικες, ἀλλὰ τονίζουσιν Οἰνώτροις κλ., ἐπειδὴ „eodem accentu hoc nomen constanter (ὑπάρχουσιν ἄρα ἐν τοῖς ἀντιγράφοις χωρία, ἐν οἷς ὁ ὀρθὸς τονισμὸς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐθνικοῦ ἀναγινώσκεται) in codicibus Stephani legitur".

Δὲν θεωροῦμεν ἐπάναγκες καὶ ἄλλα ἔτι παραδείγματα νὰ καταλέξωμεν, ὅπως τὸ ὀρθὸν καταδείξωμεν τῆς δόξης, ἣν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἀποφαινόμεθα· καὶ αὕτη δυστυχῶς ἀληθεύει, καὶ τοῦτο δὲν λανθάνει ἡμᾶς, ὅτι ἀπὸ ἡμίσεος περίπου αἰῶνος στερούμεθα νέας τῶν Ἐθνικῶν ἐκδόσεως· ὃ ἐν νῷ ἔχοντες, ἵν' ἐν τῷ μέλλοντι βελτίονος ἐπιτύχωμεν καὶ ταῖς προόδοις τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης ἐπιεικῶς συμφωνούσης ἐκδόσεως τῶν Ἐθνικῶν, ἀρχόμεθα διάφορα τούτων χωρία ἐν ἰδίαις πραγματείαις ἐξετάζοντες ἀπὸ τοῦδε καὶ νέας προτείνοντες διορθώσεις ἢ μεταθέσεις ἀναλόγως τῶν περιστάσεων.

Ἐν τοῖς ἑξῆς ὀλίγισται τῶν ἡμετέρων γραφῶν διὰ συντόμων διασαφοῦνται παρατηρήσεων, αἱ δὲ πλεῖσται ἁπλῆς μόνον τυγχάνουσι μνείας διὰ λόγους εὐνοήτους ἢ εὐεξηγήτους. Περὶ δὲ τοῦ Σιμίας παρατηρητέον ὅτι δὲν ἐξετάζονται τὰ κατὰ τοῦτο ἱστορικῶς οὐδ᾽ αἱ ἐπιγραφαὶ τοιαύτης διατάξεως ἀξιοῦνται, ἐξ οὗ εὐκολώτερον θὰ ἀπεδεικνύετο ἀπὸ τίνος περίπου αἰῶνος ἤρξατο ἡ διὰ διττοῦ Μ γραφὴ ἐπικρατοῦσα, ἀλλὰ καταλέγονται μόνον οἱ τὸ ἀναγκάζον κῦρος παρέχοντες λόγοι ὑπὲρ τῆς δι᾽ ἑνὸς Μ γραφῆς· ἀκριβεστέραν τοῦ πράγματος ἔρευναν καὶ ὑπὸ ἱστορικὴν ἔποψιν θὰ ἐπιχειρήσωμεν ἄλλοτε.

Τελευτῶντες εὐελπιστοῦμεν ὅτι, ἐὰν τῆς δεούσης τύχωμεν ὑποστηρίξεως, θὰ δυνηθῶμεν ἀεὶ ἀόκνως καὶ εἰλικρινῶς ἐργαζόμενοι νὰ συντελέσωμεν τὸ κατὰ δύναμιν εἰς γενναίαν τινὰ τῶν Ἐθνικῶν τοῦ ἡμετέρου Στεφάνου ἔκδοσιν.

Ἐν Ἐρλάγγῃ τῇ 24 *Ὀκτωβρίου* 1889

Σπυρίδων Δ. Κοντογόνης
Βυζάντιος.

ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΑ
ΕΙΣ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ
ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

γραφόμενα ὑπὸ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Δ. ΚΟΝΤΟΓΟΝΟΥ
ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

I.

Ἀφύτη.

„Ἀφύτη ἢ Ἄφυτις ἢ Ἄφυτος, πόλις πρὸς τῇ Παλλήνῃ Θρᾴκης, ἀπὸ Ἀφύτου τινὸς ἐγχωρίου. ἔσχε δὲ ἡ πόλις μαντεῖον Ἄμμωνος. ὁ πολίτης Ἀφυταῖος. Θουκυδίδης ά „ἐξ Ἀφύτιος ὁρμώμενος“. λέγεται καὶ Ἀφύτεια, ἴσως ἀπὸ τοῦ Ἀφύτη. καὶ Ἀφυτιεύς καὶ Ἀφυτεύς καὶ Ἀφυτήσιος“.

Γράφε:

„Ἀφύτη ἢ Ἄφυτος, πόλις πρὸς τῇ Παλλήνῃ Θρᾴκης, ἀπὸ Ἀφύτου τινὸς ἐγχωρίου· λέγεται καὶ Ἀφύτεια, ἴσως ἀπὸ τοῦ Ἀφύτη. καὶ Ἄφυτις. Θουκυδίδης ά „ἐξ Ἀφύτιος ὁρμώμενος“. ἔσχε δὲ ἡ πόλις μαντεῖον Ἄμμωνος. ὁ πολίτης Ἀφυταῖος. καὶ Ἀφυτιεύς καὶ Ἀφυτεύς καὶ Ἀφυτήσιος“.

Δὲν θεωροῦμεν ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον νὰ συνηγορήσωμεν ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας γραφῆς, καὶ διότι ἐναργὴς πάνυ τυγχάνει οὖσα, καὶ διότι ἄλλοτε κυρίως θὰ ἐπιχειρήσωμεν

νὰ γράψωμεν, πόθεν προῆλθον αἱ συχνότατα ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς ἐμφανιζόμεναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀλλόκοτοι μεταθέσεις· ἁπλῶς μόνον παρατηροῦμεν ὅτι ἡ μαρτυρία τοῦ Θουκυδίδου παρετέθη πρὸς πίστωσιν, ὅτι ἡ πόλις καὶ Ἄφυτις ἐλέγετο, οὐχὶ δὲ πρὸς ἀπόδειξιν, ὅτι ὁ πολίτης καὶ κατὰ περίφρασιν ἐξ Ἀφύτιος ἐλέγετο, ὃ δύναται μὲν νὰ νοηθῇ, δὲν ἐξάγεται δ' ὅμως ἐκ τῶν λόγων τοῦ Θουκυδίδου: 1, 64 „πέμπουσιν (οἱ Ἀθηναῖοι) — καὶ Φορμίωνα τὸν Ἀσωπίου στρατηγόν· ὃς ἀφικόμενος ἐς τὴν Παλλήνην καὶ ἐξ Ἀφύτιος ὁρμώμενος προσήγαγε τῇ Ποτιδαίᾳ τὸν στρατόν", ἔνθα βλέπομεν ὅτι λόγος γίνεται περὶ τῆς πολεμικῆς κινήσεως τοῦ στρατηγοῦ Φορμίωνος Ἀσωπίου τοῦ Παιανιέως ἀπὸ τῆς Ἀφύτιος εἰς τὴν Ποτίδαιαν.

Ἀλλὰ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος χωρίον δὲν εἶνε καὶ τὸ πρῶτον καὶ μόνον ὃ οἱ ἀντιγραφεῖς ὑπονυστάζοντες αἰσχρῶς διέφθειραν· τῆς τοιαύτης τῶν ἀνθρώπων τούτων ἀβελτερίας λαμπρότατον τεκμήριον παρέχει ἡμῖν ἰδίᾳ μὲν ὁ Rehdigeranus τοῦ Στεφάνου κῶδιξ 357, 2—4 σημ., κοινῇ δὲ πάντες οἱ κώδικες 618, 22. πρβ. ἂν θέλῃς καὶ τὰ ὑπὸ τῶν ἐκδοτᾶν ἢ ὑπ' ἄλλων διορθωθέντα, οἷον 183, 23 (Gavel.). 352, 9 (Berkel.). 514, 14. 15. 521, 7. 8. 682, 4 (Meineke) κλπ. κλ.

Χωρία, ὧν τὸ δηλούμενον κατ' οὐσίαν βελτιοῦται ὡσαύτως διὰ μικρᾶς τινος μεταθέσεως, τό γε νῦν καταλέγομεν τὰ ἑπόμενα, ὀλίγα ἐκ πολλῶν παραλαμβάνοντες:

Δῶρος.	Γράφε:
‚οἳ (Φοίνικες) διὰ τὸ ὑπόπετρον τῶν τε αἰγιαλῶν καὶ τὸ πορφύρας γόνιμον συνελθόντες καλιὰς αὑτοῖς ᾠκοδομήσαντο".	„οἳ διὰ τὸ ὑπίπετρόν τε τῶν αἰγιαλῶν καὶ τὸ πορφύρας γόνιμον συνελθόντες καλιὰς αὐτοῦ ᾠκοδομήσαντο".

Κατὰ τὴν ἡμετέραν γραφὴν διὰ τοῦ τε καί συνδέονται τὰ ἐπίθετα ὑπόπετρον καὶ γόνιμον, δι' οὗ ἥ τε πλοκὴ τῶν λέξεων εὐοδοῦται καὶ τὸ περιεχόμενον ἀποκαθίσταται ἄρτιον. Τὸ τῶν τε προῆλθεν ἐκ τοῦ τε τᾶν κατὰ παρόρασιν τοῦ ἀντιγραφέως, οὗ ὁ ὀφθαλμὸς ἀπὸ τοῦ ἑτέρου Τ εἰς τὸ ἕτερον Τ μετεπήδησεν. Ἔτι παρατηρητέον ὅτι ὁ Mein. ἀμφιβάλλων εἰκάζει ὅτι ἀντὶ τοῦ αὐτΟΙΣ

γραπτέον αὐτΟΥ· ἀλλὰ δύναται τὸ αὐτοῖς καὶ νὰ διαγραφῇ, ἐὰν ὑπ' ὄψιν ληφθῇ ὅτι ἑρμηνεύων τις τὸ ᾠκοδομήσαντο ἔγραψεν ἐν τοῖς πέριξ αὐτοῖς συχνὴν παρέχων ἐπικουρίαν· ὁ παραλαβὼν ὁ τυχὼν ἀντιγραφεὺς εἰσήγαγεν αὐτόσε μικρόν τι διαφθείρας καὶ αὐτοῖς γράψας.

Μεσσήνη.	Γράφε:
„Μεσσήνη, καὶ χώρα καὶ πόλις. Στράβων ὀγδόῃ. χώρα δὲ ἡ Μεσσηνία καὶ Μέσση κατὰ ἀποκοπήν, ἢ Μέση καὶ Μεσήνη, ὥς τινες“.	„Μεσσήνη, καὶ χώρα καὶ πόλις. Στράβων ὀγδόῃ. ἡ δὲ χώρα <καὶ> Μεσσηνία καὶ Μέσση κατὰ ἀποκοπήν, ἢ Μέση καὶ Μεσήνη, ὥς τινες“.

Εἶπεν ἀρχόμενος τοῦ περὶ Μεσσήνης λόγου ὁ Στέφανος ὅτι Μεσσήνη λέγεται καὶ ἡ χώρα καὶ ἡ πόλις· ἀλλ' ἡ χώρα καλεῖται προσέτι καὶ Μεσσηνία καὶ Μέσση κτέξ. ἐξ ὧν προκύπτει ἡ ἡμετέρα γραφή· κατὰ λογικὴν δὲ ἀκολουθίαν ἑρμηνεύεται καὶ ἡ πρὸ τοῦ Μεσσηνία προσθήκη τοῦ καί.

Τάρταρος.	Γράφε:
„λέγεται καὶ παρὰ τὸ ταράσσειν ταρταρίζειν τὸ ταράσσεσθαι“.	„λέγεται καὶ ταρταρίζειν τὸ παρὰ τὸ ταράσσειν ταράσσεσθαι“.

Ἡ ἄτοπος αὕτη τῶν κωδίκων γραφὴ προῆλθε πιθανῶς ἐκ τοῦ γράμματος Τ ἀπαντῶντος ἐν ἑκάστῃ σχεδὸν λέξει τῆς παρατεθειμένης προτάσεως· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἦτο καὶ ἀπολύτως ἀναγκαῖον νὰ λεχθῇ ὅτι τὸ ταράσσεσθαι ἐκ τοῦ ταράσσειν προέρχεται, πάνυ εὐλόγως δύναται νὰ εἰκάσῃ τις ὅτι ἀρχῆθεν ἔγραψεν ὁ γράψας, „λέγεται καὶ ταρταρίζειν, τὸ ταράσσεσθαι“, ἀναφερόμενος δέ τις εἰς τὸ ταράσσεσθαι προσέγραψεν ἐν τοῖς πέριξ (margo, Rand) παρὰ τὸ ταράσσειν, ὁ παραλαβὼν ὁ τυχὼν ἀντιγραφεὺς προσέθηκεν ἀπροσδιορίστως πρὸ τοῦ ταρταρίζειν, αὐτός τε οὐ συνεὶς τὸν νοῦν τῶν γραφομένων καὶ ταῦτα ποιήσας πάντη ἀδιανόητα. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἀποβαίνει ἐπάναγκες ἢ νὰ ἀποβληθῇ ὅλως ἡ ἐπείσακτος φράσις παρὰ τὸ ταράσσειν, νὰ γραφῇ ἄρα τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος χωρίον, ὡς πρὸ ὀλίγου ὑπετέθη,

ἤγουν „λέγεται καὶ ταρταρίζειν, τὸ ταράσσεσθαι“, ἢ νὰ περικλεισθῇ ἐν ἀγκύλαις, ὡς ἑξῆς: „λέγεται καὶ [παρὰ τὸ ταράσσειν] ταρταρίζειν, τὸ ταράσσεσθαι“· καὶ ἀμφοτέρας δὲ τὰς γραφὰς τό „τὸ ταράσσεσθαι“ θὰ εἶνε ἀντικείμενον τοῦ νοουμένου σημαῖνον, ἢ σαφέστερον εἰπεῖν, ταρταρίζειν (σημαῖνον) τὸ ταράσσεσθαι· πρβ. 342, 15 „ἰχανᾶν δὲ (γρ. γὰρ ἀντὶ τοῦ ΔΕ, περὶ οὗ ἄλλοτε·) τὸ ἐπιθυμεῖν“· πλῆρες κατὰ σύνταξιν παράδειγμα πρόχειρον ἔχομεν τὸ ἑπόμενον 309, 15 „θεραπεύειν γὰρ τιμᾶν σημαίνει, καὶ ὁ ναὸς τὴν οἰκίαν, ἔνθα θεοὶ θεραπεύονται“. Ἄλλως τὸ χωρίον γραπτέον, ὅπως τοῦ λόγου ἀρχόμενοι ἐδείξαμεν.

Χέμμις.	Γράφε:
„ἔστι καὶ Χέμβις νῆσος διὰ τοῦ β̄ ἐν Βουτοῖ“.	„ἔστι καὶ Χέμβις διὰ τοῦ β̄, νῆσος ἐν Βουτοῖ“.

Ἐν τοῖς ἑξῆς σημειοῦνται χωρία ἐν οἷς γίνεται ἰδίᾳ τοῦ ΚΑΙ μετάθεσις.

Βοιόν.	Γράφε:
„ἔστι Βοιαί καὶ Κρήτης πόλις“.	„ἔστι καὶ Βοιαί Κρήτης πόλις“.

Περὶ τοῦ προςθετικοῦ νέων πόλεων κἑξ. ἢ μᾶλλον ἀντὶ τῶν συνήθων ἀριθμητικῶν κειμένου ἔστι καὶ θὰ γράψωμεν ἄλλοτε τὰ δέοντα. Ὅμοιον τῷ ἀνωτέρω χωρίον εἶνε καὶ τὸ ἑπόμενον:

Ἐρυθρά.	Γράφε:
„Ἐρυθρά, ἡ θάλασσα — καί ἐστιν ἄκρα Ἐρυθρά τῆς Λιβύης“.	„Ἐρυθρά, ἡ θάλασσα — ἔστι καὶ ἄκρα Ἐρυθρά τῆς Λιβύης“.

ἄκρα καὶ θάλασσα βεβαίως δὲν εἶνε τὸ αὐτό, ὃ ἡ γραφὴ τῶν κωδίκων διδάσκει· οὐδ' ἄρα Ἐρυθρὰ θάλασσα καὶ Ἐρυθρὰ ἄκρα· εἶνε ἄρα ἡ ἡμετέρα μετάθεσις ἀναγκαία.

„*Εὐωνύμεια**), *πόλις Καρίας. — ἔστι καὶ δῆμος Ἀθηναίων. — λέγεται καὶ ὁ δῆμος Εὐώνυμος*". *Ἀντὶ τοῦ „λέγεται καὶ ὁ δῆμος Εὐώνυμος" γράφε „λέγεται ὁ δῆμος καὶ Εὐώνυμος" ἢ „λέγεται καὶ Εὐώνυμος ὁ δῆμος*".

„*Σαῦα — κώμη — ἔστι δὲ καὶ Σαῦνις πόλις — ἧς καὶ ἡ αἰτιατικὴ Σαῦνιν*". *Ἀντὶ τοῦ „ἧς ΚΑΙ ἡ αἰτιατικὴ Σαῦνιν" ὁ* Ald. *κῶδιξ ἔχει „ἧς ἡ αἰτιατικὴ Σαῦνιν"· εἰσαγαγὼν δ' ὁ* Mein. *τὸν σύνδεσμον ἐκ τοῦ* Rehd. *καὶ* Voss. *χωρὶς νὰ ἀποβλέψῃ εἰς τὸν νοῦν τῶν συμφραζομένων κατέλιπε τὸ χωρίον, ὡς ἐν ἐκείνοις φέρεται· ἀλλὰ πλὴν τῆς αἰτιατικῆς, περὶ ἧς ἐνταῦθα ὁ λόγος, ἄλλη τις πτῶσις δὲν δύναται βεβαίως νὰ σχηματισθῇ καὶ Σαῦνιν. Γράφε ἄρα „ἧς ἡ αἰτιατικὴ καὶ Σαῦνιν*".

Ταλαρία. „Σικελικῶς καὶ γὰρ ἀμφότερα"· γράφε „Σικελικῶς γὰρ καὶ ἀμφότερα"· πρβ. τὸ γνωστὸν „Σωκράτη δ' ἐξαιρῶ λόγου· ἱκανὸς γὰρ καὶ ἀμφότερα".

„*Τενέα, κώμη Κορίνθου — λέγεται καὶ Τενέα ἡ χώρα"· ἀντὶ τοῦ „λέγεται καὶ Τενέα ἡ χώρα" γράφε „λέγεται καὶ ἡ χώρα Τενέα" ἢ „λέγεται Τενέα καὶ ἡ χώρα*".

Ἄλλα χωρία τοιαύτης μεταθέσεως δεόμενα θὰ καταλέξωμεν ἄλλοτε, ἱκανὰ τὰ παρατεθειμένα τό γε νῦν ἔχον ὑπολαμβάνοντες.

Βάρβαρος.	*Γράφε:*
„*εἴρηται παρὰ τοῖς νεωτέροις ἐθνικῶς, ἀφ' οὗ Βαρβαρία. ἔστι δὲ χώρα παρὰ τὸν Ἀράβιον κόλπον Βαρβαρία, ἀφ' οὗ καὶ Βαρβαρικὸν πέλαγος. τὸ δὲ βαρβαρικός οὐκ ἀπὸ τοῦ βαρβαρία, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ βάρβαρος. ἦν γὰρ Βαρβαριακός*".	„*εἴρηται παρὰ τοῖς νεωτέροις ἐθνικῶς, ἀφ' οὗ Βαρβαρία. ἔστι δὲ χώρα παρὰ τὸν Ἀράβιον κόλπον Βαρβαρία. ⟨τὸ κτητικὸν Βαρβαρικός,⟩ ἀφ' οὗ καὶ Βαρβαρικὸν πέλαγος. τὸ δὲ Βαρβαρικός οὐκ ἀπὸ τοῦ Βαρβαρία, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ Βάρβαρος. ἦν γὰρ ⟨ἂν⟩ Βαρβαριακός*".

*) *Εὐωνυμία ἐν τῷ Θησ. κατὰ τὴν γραφὴν τῶν κωδίκων καὶ παρὰ τὸ ἐθνικὸν Εὐωνυμεύς.*

Ὅτι ἐνταῦθα μετὰ τὰς λέξεις „παρὰ τὸν Ἀράβιον κόλπον Βαρβαρία“ χάσμα τέως ὑπῆρχε, προφανές· καὶ ὅτι οὕτω συμπληρωτέον ἦτο, „τὸ κτητικὸν Βαρβαρικός“, ἐναργὲς καὶ σαφές· διότι οὔτε τὸ Βαρβαρικός εἶνε ἐθνικόν ἐξελεγχόμενον ἄλλως καὶ ἐκ τῶν ἑπομένων „ἀφ' οὗ καὶ Βαρβαρικὸν πέλαγος“ καὶ ὁ Στέφανος ἐν τοῖς ἔμπροσθεν διαρρήδην λέγει „εἴρηται παρὰ τοῖς νεωτέροις ἐθνικῶς“ ἤτοι ἄλλαις μὲν λέξεσιν, αὐταῖς δὲ ταῖς ἐννοίαις: „παρὰ τοῖς νεωτέροις λέγεται καὶ ἐπιθετικῶς βάρβαρος καὶ ἐθνικῶς Βάρβαρος“· ἐν τοῖς ἑπομένοις ἄρα κακῶς ὑπὸ τοῦ Mein. γράφεται, ἐπειδὴ δῆθεν ἐν τοῖς κώδιξι φέρεται, βαρβαρικός βαρβαρία βάρβαρος ἀντὶ τοῦ Βαρβαρικός Βαρβαρία Βάρβαρος· διότι κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ Ἐθνικολόγου ἐκ τοῦ βάρβαρος προῆλθε τὸ Βάρβαρος καὶ ἐκ τούτου τό τε Βαρβαρία καὶ τὸ Βαρβαρικός, ἤτοι

βάρβαρος
|
Βάρβαρος { Βαρβαρία
Βαρβαρικός.

διαφέρει ἄρα ἡ διὰ μικροῦ ἢ μεγάλου γράμματος γραφὴ ὀνόματός τινος ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ.

219, 10.	*Γράφε:*
„Δαριστάνη, πόλις Περσική. ἔστι καὶ ἔθνος Δαρῖται.“	„Δαρειτανή, πόλις Περσική. ⟨τὸ ἐθνικὸν Δαρειτανοί.⟩ ἔστι καὶ ἐθνικὸν Δαρεῖται.“

Ἡ μὲν πόλις καλεῖται παρὰ Πτολεμαίῳ VI 2, 6 (Nobbe) Δαρεῖτις χώρα, οἱ δὲ πολῖται ὀνομάζονται Δαρεῖται παρ' Ἡροδότῳ III 92 ἔνθα ἴδ. τὰ ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Creuzer καὶ Bähr περὶ τοῦ ἐθνικοῦ σημειούμενα· τὸ τῶν κωδίκων ἄρα ΔαρICτάνη παλαιογραφικῶς ἴσα δύναται τῷ ΔαρHτάνη, ἤτοι ΔαρEIτανή· τῇ ἡμετέρᾳ γραφῇ ΔαρEIτανή συνηγορεῖ καὶ ἡ ἀκολουθία τῶν γραμμάτων

ΔαρΑί ΔαρΕιτανή ΔαρΙειον

καὶ τὸ παρὰ Πτολεμαίῳ ΔαρEIτις καὶ τὸ παρ' Ἡροδότῳ ΔαρEIται· ἐν τῷ παρὰ Στεφάνῳ ἄρα ΔαρIται

προφανὴς ὑπάρχει ἡ συχνότατα ἐν τοῖς κώδιξιν ἐμφανιζομένη ἀμοιβαία σύγχυσις τοῦ I καὶ EI, περὶ ἧς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἱκανὰ ἐλέχθησαν· τοὐναντίον ἡ γραφὴ τοῦ Salmas. ΔαρΑστάνη εἶνε πάνυ ἀμφίβολος, ἐπενοήθη δὲ μόνον ἵν' ἐπιτευχθῇ ἡ ἀκολουθία τῶν γραμμάτων· ἀλλὰ πρὸς ἀποκατάστασιν ταύτης οὐ μόνον Δαραστάνη, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι ἔτι γραφαὶ οὐκ ὀλίγαι δύνανται νὰ ἐπινοηθῶσιν· ἡ δὲ ὑπὸ τοῦ Mein. προτεινομένη γραφὴ ΔαρΙτανή καὶ μετάθεσις τῶν παρακειμένων ἄρθρων κατὰ τὴν ἑξῆς τάξιν:

ΔαρΑί ΔαρΙειον ΔαρΙτανή

δὲν προκύπτει ἐκ τῆς γραφῆς τῶν κωδίκων, οὐδὲ τὸ τῆς μεταθέσεως ἐπάναγκες ἀποδεικνύεται.

Περὶ τῆς συμπληρώσεως τὸ ἐθνικὸν Δαρειτανοί καὶ τῆς μεταβολῆς τοῦ ἔθνος εἰς ἐθνικόν θὰ εἴπωμεν ἄλλοτε τὰ δέοντα.

Εἰλειθυίας.	Γράφε:
„Εἰληθυίας, πόλις Αἰγυπτιακή. τὸ ἐθνικὸν Εἰληθυιοπολίτης“.	„Εἰλειθυίας, πόλις Αἰγυπτιακή. τὸ ἐθνικὸν Εἰλειθυιοπολίτης“.

Ἐξετάζοντες τὰς γραφὰς τῶν κωδίκων ΕἰλΕΙθυίας ΕἰλΗθυιοπολίτης κλ. παρατηροῦμεν ὅτι ταραχθείσης τῆς ἀκολουθίας τῶν γραμμάτων συνεχύθη ταὐτοχρόνως τὸ ΕΙ τῷ Η, ὥστε τὴν διὰ τοῦ Η γραφὴν τοῦ Meineke δικαιολογεῖ πως ἡ ἐνεστῶσα ἀλφαβητικὴ διάταξις ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος λογίου.

Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὀλίγον κατωτέρω 261, 19 οἱ κώδικες φέρουσιν ἀπὸ κοινοῦ τὴν διὰ διφθόγγου γραφὴν τῆς προπαραληγούσης τοῦ προκειμένου ὀνόματος „ἐν ᾧ τιμᾶσθαι τὴν ΕἰλΕΙθυιαν“,

ἐπειδὴ καὶ ἐν τῷ ὑπὸ ἐξέτασιν χωρίῳ ὁ Ald. καὶ ὁ Voss. συμφώνως ἔχουσι καὶ ΕἰλΕΙθυίας καὶ ΕἰλΕΙθυιοπολίτης, ἐκεῖνο δὲ καὶ ὁ Rehd.,

ἐπειδὴ καὶ παρὰ Στράβωνι, ἐξ οὗ ὁ ἡμέτερος Ἐθνικολόγος οὐκ ὀλίγα παραλαμβάνει, ὡσαύτως τὴν διὰ διφθόγγου γραφὴν ἔχουσι τὰ χειρόγραφα, τοῦ λόγου ὄντος περὶ τῆς αὐτῆς πόλεως Αἰγύπτου 17, 817 „ΕἰλΕΙθυίας πόλις καὶ ἱερόν“,

ἐπειδὴ καὶ τῶν ἐπιγραφῶν αἱ μαρτυρίαι μόνῃ τῇ διὰ τοῦ ΕΙ γραφῇ τῆς προπαρεσχάτης τοῦ κυρίου ὀνόματος συνηγοροῦσιν, τοῦ τοπικοῦ ἄρα ὄντος ΕἰλΕΙθυίας κατ' ἀνάγκην θὰ ἔχῃ τὸ ἐθνικὸν ΕἰλΕΙθυιοπολίτης,

διὰ ταῦτα γραπτέον τὸ ἐν λόγῳ χωρίον ὅπως ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐδείξαμεν.

Ὅτι ἐν τοῖς ἀντιγράφοις ΕΙ καὶ Η συγχέονται καὶ ἀντ' ἀλλήλων λαμβάνονται, συμφανὲς καθίσταται καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων κωδίκων, οἷον

ὁ μὲν Rehd. *ἔχει*

ΕἰλΕΙθυίας καὶ ΕἰλΗθυιοπολίτης

ὁ δὲ Seguerianus

ΕἰλΗθυιάς καὶ ΕἰλΕΙθυιοπολίτης

καὶ ἐκ τῶν ἑπομένων παραδειγμάτων ἐν οἷς κεῖται ΕΙ ἀντὶ τοῦ Η, οἷον

ἈλίφΕΙρα ἀντὶ τοῦ ἈλίφΗρα 75, 11.
ἈρτακΕΙς ἀντὶ τοῦ ἈρτακΗς 127, 19.
προκατελΕΙφθη ἀντὶ τοῦ προκατελΗφθη 225, 6.
τεθΕΙναι ἀντὶ τοῦ τεθΗναι 696, 8.
χΕΙλήν ἀντὶ τοῦ χΗλήν 255, 12.

καὶ Η ἀντὶ τοῦ ΕΙ ὡς ἐν τῷ ὑπ' ὄψιν χωρίῳ, οἷον

ἄρδΗν ἀντὶ τοῦ ἄρδΕΙν 116, 12 *σημ.*
ἌσχΗον ἀντὶ τοῦ ἌσχΕΙον 141, 3.
ΒορυσθένΗ (τῷ) ἀντὶ τοῦ ΒορυσθένΕΙ 206, 3.
ΠλΗσθένει ἀντὶ τοῦ ΠλΕΙσθένει 113, 9.
ΣωτΗρηνός ἀντὶ τοῦ ΣωτΕΙρηνός 596, 25.

Ὅτι δ' αὖθις ἡ φυσικὴ ἀκολουθία τῶν γραμμάτων ἐν τοῖς κώδιξι ταράσσεται, μυρία ἐπὶ μυρίοις εἶνε τὰ παραδείγματα τὰ ἐξελέγχοντα τὴν τοιαύτην τῶν ἀντιγραφέων ἀπειροκαλίαν, οἷον

ἈλαΜανοί ἈλαΡόδιοι ἈλαΝός
ἈλΛαρία ἈλΜήνη ἈλΛόβρυγες
ἈμοΡγός ἈμοΛβος ἈμόΡιον
ἈντιΚονδυλεῖς ἈντιΚύραι ἈντιΓονίς
ἈσσωρΟν ἈσσώρΙον
ἈφάΝαι ἈφάΚη
ΒαιΤαρροῦς ΒαίΤιον ΒαῖΤις ΒαίΣαμψα
ΒερεΝῖκαι ΒερέΚυντος ΒερεΝικίδαι

ΒότΡυς ΒοτΙάειον
ΘέστΩρος ΘεστΙδειον ΘέστΙς
Ἰόπη Ἰόνιον πέλαγος
ἹππουΡίσκος Ἵππου κώμη
*ΚαιΡή ΚαιΝύς**) *ΚαιΣάρεια*
ΚρουσΤομερία ΚρουσΙς
ΝώΝακρις ΝώΝυμνα ΝωΜεντός
ΠράσιΟι Πρᾶς ΠρασιΑί
ΣέΝνονες ΣεΝοεσσανοί ΣέΜφη
ΣίρΕς ΣίρΒων
ΣτροΥθεια ΣτρόΓωλα ΣτροΦάδες
ΣωΦηνή ΣώΤειρα
ταμΙεῖον ΤάμΝα ΤάμΥνα ΤαμΥράκη ΤαμΙαθις
ΤέΩς ΤεΥωχις
ΧαλδΙα ΧαλδΑῖοι κλπ. κλ.

γράφε ἄρα καὶ κατ' ἀλφαβητικὴν διάταξιν οὕτω:
Εἰλειθυίας Εἰλέσιον Εἴνατος

ἀντὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Meineke *παραδεδεγμένης γραφῆς καὶ διατάξεως*
Εἰλέσιον Εἰληθυίας Εἴνατος.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, καὶ τὰ ἑπόμενα κεφάλαια οὐ καλῶς ἐν τοῖς ἀντιγράφοις εἰς λόγον τῆς τῶν γραμμάτων ἀκολουθίας κείμενα κατὰ τὴν ἑξῆς μεταθετέον τάξιν:
Βάσηρα Βάσιλις Βασιννοί
Βατετάρα Βατή Βατίεια
Κάναστρον Κάνδαρα Κάνδασα Κάνδυβα
*Κορησός***) *Κόριλλα Κόρινθος*
Μασσαγέται Μάσσακα Μασσαλία
Ῥοδαί Ῥοδανουσία Ῥόδη
Στράμβαι Στρατία Στράτιον
Ὕοψ Ὑπαιλόχιοι Ὕπαιπα
Φαβεντία Φαβία Φάγρης
Φορίεια Φοροβρεντάτιον Φόρουννα

Ἵνα μὴ τὸν περὶ μεταθέσεως κεφαλαίων λόγον ἐάσω-

---

*) **Τόνιζε Καῖνυς προπερισπωμένως, ὅπως κατωτέρω, περὶ οὗ ἄλλοτε.**

) **Περὶ τοῦ ΚορηΣός ἀντὶ τοῦ ΚορηΣΣός ἴδ. κατωτέρω.

μεν ἀτελῆ, παρατηροῦμεν ὅτι τὰ ἑπόμενα ἄρθρα ἰδίας μελέτης δεόμενα ἄλλοτε ὑφ' ἡμῶν προσηκόντως θὰ ἐξετασθῶσι, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν καὶ τῶν ἑκασταχοῦ παρατηρήσεων ἢ εἰκασιῶν τοῦ Meineke:

Βολογεσίφορα (175, 5)	*Λιμναία* (417, 10)
Λαραί (219, 6)	*Μάζαινα* (425, 16)
Λέραια (226, 4)	*Μάκη* (426, 4)
Λεσιλοί (223, 11)	*Νάκρασος* (467, 7)
Θευδοσία (309, 7)	*Πανδατερία* (500, 16)
Ἰουερνία (334, 16)	*Σίνδα* (569, 25)
Κανθηλία (354, 6)	*Σκίθαι* (574, 17)
Κασάνδρεια (365, 10)	*Σπαλέθρη* (583, 13)
Κατάνειρα (367, 19)	*Τραυχένιοι* (631, 20)
Καταννοί (368, 3)	*Τυρακῖναι* (642, 9)
Κυπαρισσία (395, 1)	*Φαντία* (661, 9)

Κύπρος. „ἐκαλεῖτο δὲ καὶ Κεραστίς ἀπὸ τοῦ πολλὰς ἄκρας ἔχειν καὶ Κεραστιάς".

Παράλογος καὶ ἄτοπος ἐτυμολογία καθ' ἣν ἀπὸ τοῦ ἄκρας ἔχειν ἐγένετο τὸ Κεραστίς καὶ Κεραστιάς· τὴν ἀπὸ τοῦ ἄκρας ἔχειν κατὰ γράμμα ἐτυμολογίαν διδάσκει σαφῶς αὐτὸς ὁ Ἐθνικογράφος 635, 11 „Τρινακρία, ἡ Σικελία, παρὰ τὸ τρεῖς ἔχειν ἄκρας". Τὴν ὀρθὴν τοῦ Στεφάνου γραφὴν ἐν τῷ ὑπ' ὄψιν χωρίῳ ἔσωσεν ἡμῖν ὁ Μέγας Ἐτυμολόγος 738, 50 „Σφήκεια, ἡ Κύπρος. — ἐκαλεῖτο καὶ Κεραστία, ὡς Μένανδρος (ὁ Mein. ἀντὶ τοῦ „ὡς Μένανδρος" ἀναγινώσκει Στεφ. 595, 7 „ὡς μὲν ⟨Ἀλέξ⟩ανδρος") ἐν τῷ περὶ Κύπρου λέγει, διὰ τὸ ἐνοικῆσαι αὐτῇ ἄνδρας οἳ εἶχον κέρατα, ὡς δὲ Ξεναγόρας ἐν τῷ περὶ νήσων, διὰ τὸ ἔχειν πολλὰς ἐξοχάς, ἃς κέρατα καλοῦσι, Κεραστία ὠνομάσθη".

Ἀλλ' οὐκ ἀπίθανον φαίνεταί μοι ὅτι ἀντὶ τοῦ κέρατα ὁ Ἐθνικολόγος ἐχρήσατο τῷ βραχυτέρῳ τύπῳ κέρα, ὃ ἄγνωστον τοῖς ἀντιγραφεῦσιν ὂν μετεβλήθη εἰς τὸ γνωστὸν αὐτοῖς ἄκρα· διότι ὁ μὲν Ald. καὶ Voss. ἔχουσι τὴν γραφὴν πολλὰ ἄκρα, ὁ δὲ Rehd. ὑπὲρ τὸ λῆγον α τοῦ ἄκρα φέρει καὶ ς ἀναγεγραμμένον ἐξ οὗ προῆλθεν ἡ τοῦ Mein. παραδιόρθωσις πολλὰς ἄκρας· ACPA καὶ CEPA παλαιογρα-

φικῶς μικρὸν ἢ οὐδὲν ἀλλήλων διαφέρουσιν, ὥστε παρ' οὐδενὸς τῶν περὶ ταῦτα σπουδαζόντων θὰ ἀμφισβητηθῇ ὅτι δὲν ἦτο δῆθεν εὐκολώτατον νὰ ληφθῇ τὸ ΑCΡΑ ἀντὶ τοῦ CΕΡΑ ἐξ οὗ πάντως προέκυψε τὸ CΕΡΑΤΑ τοῦ Μεγάλου Ἐτυμολόγου συνήθως τὰ τοῦ Στεφάνου παραλαμβάνοντος· παραδείγματα τῆς τοιαύτης τῶν ἀντιγραφέων συνηθείας ἔχομεν νὰ καταλέξωμεν ἱκανά, ἀρκούμεθα δ' ὅμως ὀλίγοις τισί, τοῖς ἑπομένοις:

Ἀδάμαντα ἀντὶ τοῦ Ἀθάμαντα 203, 10.

Ἁλιεῖς ἀντὶ τοῦ Ἀλεῖς 4, 7.

Ἀνάγκη ἀντὶ τοῦ Ἀνάκη 92, 13.

Βοιωτῶν, ἔθνους Κελτικοῦ ἀντὶ τοῦ Βοιῶν, ἔθνους Κελτικοῦ 143, 19.

ἔπος ἀντὶ τοῦ αἶπος 547, 2.

ἐρατεινὴν ἀντὶ τοῦ ἐραννὴν 167, 17.

ἵππους ἀντὶ τοῦ Ἵππυς 120, 9.

κατὰ Ῥόδον ἀντὶ τοῦ κατ' Ἄραδον 140, 18.

κατηγορεῖν ἀντὶ τοῦ κακηγορεῖν 52, 16.

μίμημα ἀντὶ τοῦ μύημα 20, 17. *μύημα ἀντὶ τοῦ μίμημα εἰκάζει μὲν ὁ* Meinete, *παρατηροῦμεν δ' ἡμεῖς ἐκ τοῦ κατωτέρω μεμυῆσθαι ὅτι ἡ εἰκασία αὕτη δὲν εἶνε ἀνεπιτυχής· γραπτέον ἄρα καὶ διορθωτέον τὸ χωρίον οὕτω: „Ἄγρα — χωρίον — ἐν ᾧ τὰ μικρὰ μυστήρια ἐπιτελεῖται, μύημα τῶν περὶ τὸν Διόνυσον· ἐν ᾧ λέγουσι καὶ τὸν Ἡρακλέα μεμυῆσθαι“.*

οἷον ἀντὶ τοῦ Οἴου 9, 18.

Προποντίδι νήσῳ ἀντὶ τοῦ Προσωπίτιδι νήσῳ 141, 15.

τῶν ὠρικῶν ἀντὶ τοῦ τῶν Νωρικῶν 165, 7. *ἔνθα βλέπομεν ὅτι κατὰ πρῶτον ἀπεβλήθη τοῦ Νωρικῶν τὸ Ν, ἐπειδὴ ἡ ἡγουμένη λέξις τῶΝ λήγει εἰς Ν, ὑπέστη δὲ τὸ Ν|ωρικῶν ἀκέφαλον ον τὴν αὐτὴν τύχην, οἵαν καὶ ἄλλα πολλὰ μνημονευθέντα τοῦ λόγου ὄντος περὶ τοῦ ΣκΗψιος ἐν τῷ Λάμψος· οὐκ ἀνόμοιον τούτῳ εἶνε τὸ ἐν δυσὶ κώδιξι τὸν ἄκολον ἀντὶ τοῦ τὸν Νάκολον* 468, 1.

Ὑπηρεσίαν ἀντὶ τοῦ Ὑπερησίαν 39, 10.

ψιλῆς ἀντὶ τοῦ Ψίλις 133, 2.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, γραπτέον τὸ ἀνωτέρω χωρίον ὡς ἑξῆς: „ἐκαλεῖτο δὲ καὶ Κεραστίς ἀπὸ τοῦ πολλὰ

κέρα ἔχειν καὶ Κεραστιάς“· ἐὰν δέ τις καὶ παρὰ τὰ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἰρημένα τῇ σωζομένῃ γραφῇ τοῦ Μεγάλου Ἐτυμολόγου ἐμμένων τὴν ἑτέραν προτιμᾷ γραφήν, ἤτοι „ἀπὸ τοῦ *πολλὰ κέρατα ἔχειν*“, μὴ φειδέσθω τοῦ γραφικοῦ μέλανος.

Λακεδαίμων.	Γράφε:
„ἡ *Σπάρτη* πρότερον, ἀπὸ Σπαρτοῦ τοῦ Ἀμύκλαντος τοῦ Λέλεγος τοῦ Σπαρτοῦ, ἢ διὰ τὸ τοὺς πρώτους συνοικίσαντας τὴν πόλιν Λέλεγας· διεσπαρμένους γὰρ εἰς ταὐτὸ συνελθεῖν καὶ μίαν οἴκησιν ποιήσασθαι“.	„ἡ *Σπάρτη* πρότερον, ἀπὸ Σπαρτοῦ τοῦ Ἀμύκλαντος τοῦ Λέλεγος τοῦ Σπαρτοῦ, ἢ *διὰ τὸ τοὺς πρώτους συνοικίσαντας τὴν πόλιν Λέλεγας διεσπαρμένους εἰς ταὐτὸ συνελθεῖν καὶ μίαν οἴκησιν ποιήσασθαι*“.

Τὸν *γάρ* παρέχουσιν ἡμῖν δύο τῶν κωδίκων ὁ Rehd. καὶ ὁ Voss., *λείπει* ἄρα ἐκ τῶν λοιπῶν χειρογράφων ὁ σύνδεσμος καὶ εἶνε προφανῶς καὶ ἐκεῖ μεταγενεστέρα προσθήκη· περὶ δὲ τοῦ *τό* παρατηρεῖ ὁ Meineke ὅτι delendum videtur, ἀλλ' οὐκ ὀρθῶς· διότι τὸ ἄρθρον *τό* ἐν πᾶσι τοῖς κώδιξι κάλλιστα καὶ ἀμεμπτότατα κεῖται, προφανῶς δὲ εἰς τὸ *συνελθεῖν* ἀναφέρεται, ὡς ἐκ τῶν ἑξῆς δηλοῦται: „ἡ Λακεδαίμων ἐκαλεῖτο πρότερον Σπάρτη, παρατηρεῖ ὁ Στέφανος καὶ καιροῦ παραπεσόντος (ἄλλοτε περὶ τῆς συνηθείας ταύτης τοῦ Ἐθνικολόγου) προστίθησιν, ἢ ἀπὸ τοῦ οἰκιστοῦ *Σπαρτοῦ* ἢ διότι οἱ πρῶτοι συνοικίσαντες τὴν πόλιν Λέλεγες *διεσπαρμένοι* εἰς ταὐτὸ συνῆλθον καὶ μίαν οἴκησιν ἐποιήσαντο“· ἐκ τούτων τῶν κατὰ περίφρασιν εἰρημένων συμφανὲς ἔτι καθίσταται ὅτι ἀπὸ τοῦ *διεσπαρμένοι* ἐτυμολογεῖ ὁ Στέφ. τὸ *Σπάρτη*, ὅπως

ἀπὸ τοῦ *ἀποβάντες* τὸ *Ἄβαντες* 284, 3.
ἀπὸ τοῦ *ἁλιευομένους* τὸ *Ἁλιεῖς* 73, 17. 626, 2.
ἀπὸ τοῦ *ἀναφανεῖσα* τὸ *Ἀνάφη* 93, 13.
ἀπὸ τοῦ *ἐπισχεθέντων* τὸ *Σχερία* 595, 16.
ἀπὸ τοῦ *ταφρευθεῖσα* τὸ *Τάφραι* 609, 9.

καὶ ἄλλα πολλὰ ἀπὸ γεγονότων ὁμοίων.

Ἐπανερχόμενοι ἐπὶ τὸν *γάρ* παρατηροῦμεν ὅτι καὶ ἀλλα-

χοῦ πλεονάζει 120, 4.*) ὅπως ἄρα καὶ ὁ Mein. ὑποπτεύει, ἀλλὰ δικαίως ἐνταῦθα, delendum videtur. Ὁμοίως ἐκβλητέος φαίνεται καὶ ὁ δέ 543, 17 ὃν ὁ Mein. προσέθηκεν ἐκ τῶν κωδίκων Rehd. καὶ Voss. ἐὰν δὲ πράγματι ἐσκόπει ὁ λόγιος ἐκδότης νὰ καταστήσῃ τὸν λόγον τοῦ Στεφάνου ἄρτιον, ὤφειλε μᾶλλον νὰ γράψῃ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος χωρίον οὕτω: „τῶν γὰρ εἰς ωτης ἐθνικῶν τὰ πολλὰ“, διότι ὄντως ἐνταῦθα ὁ Ἐθνικολόγος λέγει τίνος ἕνεκεν ὁ πολίτης καλεῖται Ῥαφα-νΕώτης, καὶ οὐχὶ ῬαφανΙώτης πρβ. 29, 7. 55, 15. 85, 5. 110, 5. 146, 5. 317, 6. 359, 3. 520, 21. 565, 14. 576, 2.

Λάμψος. „τὸ ἐθνικὸν Λάμψιος, ὡς Θάψιος Σάμιος Κίψιος“. Ἀντὶ τοῦ προφανῶς κιβδήλου καὶ νόθου καὶ παρακεκομμένου Κίψιος ὁ Meineke εἰκάζει ὅτι Ἴψιος γραπτέον ἢ μᾶλλον καὶ Ἴψιος. Οὐδέτερον ἡμεῖς ἀποδεχόμενοι φρονοῦμεν ὅτι ὁ Στέφανος ἔγραψε ΣκΗψιος· κατὰ γνωστὸν δηλ. κανόνα τῶν χειρογράφων ἢ μᾶλλον κατὰ γνωστὴν τῶν ἀντιγραφέων συνήθειαν τὸ τελικὸν τῆς ἡγουμένης λέξεως Σ ἐγένετο παραίτιον τῆς ἀποβολῆς τοῦ ἀρχικοῦ τῆς ἑπομένης, ἤτοι: ΣάμιοΣ (Σ)κήψιος Κίψιος· παραδείγματα καταλέγομεν ἐνταῦθα ὀλίγα ἐκ πολλῶν, ὅπως συμφανῆ τὴν τοιαύτην τῶν ἀντιγραφέων ἀβελτερίαν καταστήσωμεν, οἷον:

Ἀβαίους ἀντὶ τοῦ Σαβαίους 5, 5.
Ἀρματίας ἀντὶ τοῦ Σαρματίας 69, 4. 201, 10.
Κιώνη Κιωναῖος ἀντὶ τοῦ Σκιώνη Σκιωναῖος 422, 13.
Τάγειρα ἀντὶ τοῦ Στάγειρα 608, 21.
τυγός ἀντὶ τοῦ Στυγός 705, 16.

οἴκοθεν ἐννοεῖται ὅτι πολλάκις τῇ ἀποβολῇ ταύτῃ τοῦ Σ παρακολουθεῖ καὶ μεταβολὴ τῆς ὀρθῆς γραφῆς τῆς λέξεως ἀναλόγως τῶν περιστάσεων ἢ τοῦ ποιοῦ τῆς ἀπονοίας τῶν ἀντιγραφέων, οἷον:

ἄμμον ἀντὶ τοῦ Σάμον 682, 3.
Κυλλοῦς ἀντὶ τοῦ Σκιλλοῦς 19, 4.

τούτων οὕτως ἐχόντων ὁμοιόν τι συνέβη καὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ χωρίῳ· ἀπεβλήθη κατὰ πρῶτον τοῦ Σκήψιος τὸ Σ, καὶ ἐν τῷ ὑπολειφθέντι σκελετῷ Κήψιος συνεχύθη τὸ Η τῷ

*) Πῶς ἐνταῦθα γράφομεν τὸ χωρίον, ἴδ. κατωτ. ἐν λ. Ἀρκαδία.

I καὶ οὕτω προῆλθε τὸ Κίψιος· τῆς τοιαύτης συγχύσεως τοῦ H καὶ I ἱκανὰ νομίζομεν τὰ ἑπόμενα παραδείγματα, οἷον:

ΒασIρεύς ἀντὶ τοῦ ΒασHρεύς 160, 1.
ΚαρIνης ἀντὶ τοῦ ΚαρHνης 163, 8.
ΚλυταιμIστρα ἀντὶ τοῦ ΚλυταιμHστρα *).
ΚρIνίδες ἀντὶ τοῦ ΚρHνίδες 666, 3.
οἰκIσεις ἀντὶ τοῦ οἰκHσεις 145, 3.
παλιμπλανIτην ἀντὶ τοῦ παλιμπλανHτην 76, 17.
πολεμIσασα ἀντὶ τοῦ πολεμHσασα 194, 19.
ΤυφρIστιος ἀντὶ τοῦ ΤυφρHστιος 643, 24.
῾ΥρνIθιον ἀντὶ τοῦ ῾ΥρνHθιον 652, 17.

οὕτως ἄρα τὸ Κίψιος ἐγένετο ἐκ τοῦ Κήψιος, τοῦτο δ' ἐκ τοῦ Σκήψιος· ἔγραψεν ἄρα τὸ ἀνωτέρω χωρίον ὁ Στέφανος οὕτω: „τὸ ἐθνικὸν Λάμψιος, ὡς Θάψιος Σάμιος Σκήψιος“.

Λυκαονία.	*Γράφε:*
„τὸ ἐθνικὸν Λυκαόνιος, καὶ Λυκάων ὁμοφώνως τῷ οἰκιστῇ, καὶ . . . Λυκάν ὡς μεγιστάν“.	*„τὸ ἐθνικὸν Λυκαόνιος, καὶ Λυκάων ὁμοφώνως τῷ οἰκιστῇ, καὶ ‹καθ' ὕφεσιν τοῦ ω› Λυκάν ὡς μεγιστάν“.*

Τὸ χάσμα ἐνταῦθα διακρίνει μὲν ὁ Mein. *ἐκ τοῦ κώ-*

*) *῾Ο ἐν Μονάχῳ πάνυ γνωστὸς φιλόλογος κ.* Wecklein *εὐμενῶς ἀνεκοινώσατο ἡμῖν τὰ ἑπόμενα* „Es interessiert Sie gewiß zu erfahren, was mir soeben Herr H. Stadtmüller in Heidelberg mitteilt: der treffliche Palatinus der Anthologie hat zu A. P. IX 126 das Lemma: *τίνας ἂν εἴποι λόγους Κλυταιμίστρα κτέ.*“ *καὶ τοῦτο ἄρα νέον τεκμήριον τῆς ἄνευ τοῦ N γραφῆς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ὀνόματος (ἴδ. τὰ ὑπὸ τοῦ Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου ἐν τῷ τοῦ* 1881 *῾Ημερολογίῳ τῆς ᾿Ανατολῆς γεγραμμένα) καὶ ἐπὶ δύο Βοιωτικῶν σκύφων ᾿Εφημ. ᾿Αρχαιολ* 1887 *σελ.* 69 *κέξ.* (*πίν.* 5, 1) *ὁ Κουμανούδης ἀνέγνω πεντάκις κείμενον Κλυταιμήστρα. Τὸ δ' ῾Υπερμήστρα ἀντὶ τοῦ ἀτόπως φερομένου ῾ΥπερμΝήστρα εἰσήγαγεν ἤδη ἀπὸ τοῦ* 1864 *εἰς τὰ τοῦ Πινδάρου ὁ* Tycho Mommsen· *πρβ. Νεμεον.* 10, 6 *ἔνθα ὁ λόγιος ἐκδότης ῥητῶς ἀναφέρει καὶ πόσοι τῶν κωδίκων ἔχουσιν ῾ΥπερμHστρα· ῾ΥπερμHστραν ἔχει ἔτι παρ' Εὐσταθίῳ Εἰς Διονύσ.* 805 *ὁ Παρισῖνος κῶδιξ ὁ ὑπ' ἀριθ.* 2723 *καὶ ὁ ὑπ' ἀριθ.* 2855· *πρὸς ἐκείνῳ δὲ κατωτέρω ῾ΥπερμHστρα καὶ ὁ ἐν Μονάχῳ, περὶ ὧν πρβ.* Geogr. Gr. minor. Müll. *τόμ. B σελ.* XXXij, 3. 4. 38.

δικος Rehd., *ὀλίγον δ' ἀποβλέπων εἰς τὴν συνήθειαν τοῦ Ἐθνικολόγου εἰκάζει ὅτι τὸ ἀνωτέρω χωρίον συμπληρωτέον οὕτω: „καὶ* <*κατὰ συγκοπὴν*> *Λυκάν*“· *ὑφ' ἡμῶν ἡ συμπλήρωσις τοῦ χωρίου ἐγένετο κατὰ τὴν μείζονα χρῆσιν τοῦ Στεφάνου, οἷον* 458, 18 *„καὶ ἔδει Μοψοπιώτης· ἴσως δὲ καθ' ὕφεσιν τοῦ* $\bar{\omega}$“· 322, 3 *„ἔστι δὲ καὶ Ἰαμνίτης καθ' ὕφεσιν τοῦ* $\bar{\alpha}$. *τὰ γοῦν καθ' ὕφεσιν τοῦ* $\bar{\alpha}$ *διὰ διφθόγγου εἰσὶ πλὴν τοῦ Ἰαμνίτης καὶ τοῦ Δαυνίτης*“· 374, 11 *„Μύρλεια Μυρλεανός καθ' ὕφεσιν τοῦ* $\bar{\iota}$“. 301, 5 *„Ἠλίδειος — καὶ καθ' ὕφεσιν τοῦ* $\bar{\delta}$ *Ἠλίειος καὶ Ἠλεῖος*“. 518, 17 *„ἡ κλητικὴ κατὰ ὕφεσιν τοῦ* $\bar{\sigma}$, *ὡς τὸ „ὦ Πέρση*“ “. *τούτοις πρβ. ἔτι καὶ τὰ ἑπόμενα, μονήρη ἴσως ἐν τῇ νῦν σωζομένῃ τῶν Ἐθνικῶν ἐπιτομῇ, οἷον:* 19, 14 *„ὅθεν οὐδὲ διὰ τοῦ* $\bar{\tau}$ *λέγεται Σιμούντιος, ἀλλὰ διὰ τοῦ* $\bar{\sigma}$ *μετὰ τῆς ὑφέσεως τοῦ* $\bar{\nu}$“. 196, 17 *„παρήχθη δὲ τὸ Γαλάτης ἐκ τοῦ Γάλλος ὑφέσει τοῦ ἑνὸς* $\bar{\lambda}$“· *τὸ ἀντίθετον τῆς ὑφέσεως καλεῖ ὁ Στέφ. πλεονασμόν, ὡς:* 480, 1 *„Νωνακρίτης, καὶ κατὰ πλεονασμὸν τοῦ* $\bar{\alpha}$ *Νωνακριάτης*“. 485, 8 *„καὶ οἰκιάτης κατὰ πλεονασμὸν τοῦ* $\bar{\alpha}$“· 493, 7 *„τὸ δὲ Ὁμολώϊον τεμενικόν ἐστι κατὰ πλεονασμὸν τοῦ* $\bar{\omega}$“. *πρβ. ἔτι* 608, 19 *„Ταυριανός πλεονασμῷ τοῦ* $\bar{\iota}$, *ὡς Ζυγιανός*“. 661, 2 *„τὸ ἐθνικὸν ἔδει Φασίτης ὡς Ὀασίτης Μεμφίτης, ἢ Φασιάτης πλεονασμῷ τοῦ* $\bar{\alpha}$“. *βλέπομεν δὲ ἐν πᾶσι τοῖς ἀνωτέρω παρατεθειμένοις παραδείγμασιν ὅτι ὁ Στέφ. χρῆται μᾶλλον τῇ κατὰ προθέσει μετὰ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἑκάστοτε ὀνόματος, οἷον καθ' ὕφεσιν (κατὰ ὕφεσιν), κατὰ πλεονασμόν ἢ τῇ ἁπλῇ δοτικῇ, ὡς ὑφέσει, πλεονασμῷ, ἐξ ὧν δηλοῦται ὅτι τὸ ἡμέτερον χωρίον ὀφείλει νὰ συμπληρωθῇ „καὶ καθ' ὕφεσιν τοῦ* $\bar{\omega}$ *Λυκάν*“, *ὡς τοῦ λόγου ἀρχόμενοι ἐδείξαμεν· ἀλλ' ἐὰν θελήσῃ τις νὰ γράψῃ κατὰ τὴν ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς σπανιωτέραν μέν, ἀλλ' ἀπαντῶσαν χρῆσιν „καὶ ὑφέσει τοῦ* $\bar{\omega}$ *Λυκάν*“, *δὲν ἀντιλέγομεν.*

Μάκιστος. „ὁ πολίτης Μακιστεύς. τὸ ἐθνικὸν Μακίστιος καὶ Μακιστία“. *Ἀντὶ τοῦ ἐθνικόν εἰκάζει ἐνταῦθα ὁ* Mein. *ὅτι κτητικόν γραπτέον· καὶ συγχέονται μὲν ὑπὸ τῶν ἀντιγραφέων συχνότατα αἱ λέξεις ἐθνικόν, κτητικόν,*

θηλυκόν, ἑνικόν, ἀρσενικὸν καὶ ἑκάστοτε ἀντ' ἀλλήλων ἀπροσδιονύσως λαμβάνονται, ἀλλ' ἐν τῷ παρόντι χωρίῳ τοιοῦτόν τι δὲν συμβαίνει, διότι τὸ Μακίστιος οὐδαμοῦ ὡς κτητικὸν ἀπαντᾷ· τοὐναντίον δὲ ὡς ἐθνικὸν παρὰ Ξενοφῶντι Ἑλλην. Γ. 2, 25 (Sauppe) „ἐμβαλόντος δὲ τοῦ Ἄγιδος δι' Αὐλῶνος, εὐθὺς μὲν Λεπρεᾶται ἀποστάντες τῶν Ἠλείων προσεχώρησαν αὐτῷ, εὐθὺς δὲ Μακίστιοι, ἐχόμενοι δ' Ἐπιταλιεῖς“· Παυσανίᾳ VI. 22, 2 (Schubart u. Walz) „συναπέστησαν δέ σφισιν ἀπὸ Ἠλείων Μακίστιοι καὶ Σκιλλούντιοι“· διὰ τούτων δὲν κυροῦται βεβαίως ἡ εἰκασία τοῦ Mein. ὥστε νὰ εἶνε δυνατὴ ἡ γραφὴ „τὸ κτητικὸν Μακίστιος“ ἀντὶ τῆς νυνὶ φερομένης. Ἴσως θὰ εἴκαζέ τις ὅτι ἐξέπεσεν ὁ καί· τοιαῦτά τινα λεξείδια εὐκολώτατα ὑπὸ τῶν ἀντιγραφέων παραλείπονται, οἷον:

εἰς	197, 20.	παρά	166, 24.
ἐξ	54, 13.	τε	138, 15.
ἧς	91, 21.	τό	167, 20.
καί	176, 25.	κλπ. κλ.	

θὰ ἦτο ἄρα κατὰ τὴν τοιαύτην εἰκασίαν τὸ ἀνωτέρω χωρίον οὕτω γεγραμμένον „ὁ πολίτης Μακιστεύς. τὸ ἐθνικὸν καὶ Μακίστιος. καὶ Μακιστία“· καὶ θὰ ἀπέβλεπεν ὁ τοῦτο ἰσχυριζόμενος μᾶλλον εἰς τὴν νῦν σωζομένην Ἐπιτομὴν τῶν Ἐθνικῶν, διότι βεβαίως ἐν τῷ πρωτοτύπῳ ἦσαν πολλὰ ὑπὸ τοῦ Στεφάνου παρεμβεβλημένα, οἷον μαρτυρίαι συγγραφέων κττ. ὥστε ἡ ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος χωρίῳ νῦν ἄτοπος φαινομένη ἐπανάληψις, καλῶς καὶ ἁρμονικῶς εἶχε τότε· πόσον δ' ἔβλαψαν καὶ καθόλου διέφθειραν τὰ Ἐθνικὰ οἱ ὕστερον τὰ τούτου ἐπιτεμνόμενοι ἐξελέγχεται καὶ ἐξ ἄλλου τινὸς χωρίου ὁμοίου τῷ ἡμετέρῳ· 604 15 „ὁ πολίτης Ταρρακωνήσιος· τὸ ἐθνικὸν Ταρρακωνίτης“· ἄρα προσθετέος καὶ ἐνταῦθα ὁ καί πρὸ τοῦ Ταρρακωνίτης ἢ μεταβλητέον κατὰ τὴν ἀνωτέρω τοῦ Mein. εἰκασίαν τὸ ἐθνικόν εἰς κτητικόν; εὐτυχῶς τῆς τοιαύτης δυσχερείας ἀπαλλάττει ἡμᾶς τὸ 345, 18 χωρίον „τὸ ἐθνικὸν κατὰ τὸν ἐπιχώριον τύπον Καβελλιωνήσιος ὡς Ταρρακωνήσιος, κατὰ δὲ τὸν Ἑλληνικὸν Καβελλιωνίτης ὡς Ταρρακωνίτης“· τοιαῦτα χωρία συχνότατα ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς ἀπαντῶσιν, οἷον 44, 20 „τὸ ἐθνικὸν ὅσον ἀπὸ τοῦ

ὁμοίου Ἀετιεύς ὡς Ἀεριεύς, ὅσον δ' ἀπὸ τοῦ ἐγχωρίου Ἀετίτης“· 145, 17 „τὸ ἐθνικὸν Αὐενιωνήσιος τῷ ἐπιχωρίῳ καὶ Αὐενιωνίτης τῷ Ἕλληνι τύπῳ“· 421, 20 „ὁ πολίτης Λυκοσθενεύς ὡς Βερενικεύς, παρὰ δὲ Λυδοῖς Λυκοσθενείτης ὡς Δικαιαρχείτης“ κλπ. θὰ εἶχεν ἄρα καὶ τὸ χωρίον ἐκεῖνο περίπου οὕτω „τὸ ἐθνικὸν κατὰ μὲν τὸν ἐπιχώριον τύπον Μακιστεύς, κατὰ δὲ τὸν Ἑλληνικὸν Μακίστιος καὶ τὸ θηλυκὸν Μακιστία“, πρβ. „Εὐθηναί — τὸ ἐθνικὸν καθ' ἡμᾶς Εὐθηναῖος, κατ' ἐκείνους δὲ Εὐθηνεύς“, βραχυλογίαν δὲ θηρεύοντες οἱ τὰ τοῦ Ἐθνικολόγου ἐπιτεμνόμενοι παρεμόρφωσαν τὸ χωρίον οὕτω: „ὁ πολίτης Μακιστεύς. τὸ ἐθνικὸν Μακίστιος καὶ Μακιστία“, πρβ. „Λᾶτον — οἱ οἰκοῦντες Λατήνιοι. τὸ ἐθνικὸν Λατηνός“· οὔτε ἄρα τὸ ἐθνικὸν εἰς κτητικὸν μεταβλητέον, οὔτε τὸν καί προσθετέον.

Ἀλλ' ἐν τοῖς ἑξῆς ἡ προσθήκη τοῦ καί φαίνεται ἡμῖν ἀναγκαία.

Σκῆψις.	Γράφε:
„ἐκλήθη δὲ ἀπὸ τοῦ σκήψασθαι τὴν Ῥέαν ἀντὶ τοῦ παιδὸς λίθον τεκεῖν“.	„ἐκλήθη δὲ ἀπὸ τοῦ σκήψασθαι τὴν Ῥέαν <καὶ> ἀντὶ τοῦ παιδὸς λίθον τεκεῖν“.

Ἀλλὰ δὲν ἀντιλέγομεν, ἐάν τις ὑπ' ὄψιν ἔχων τὴν ἐν τοῖς κώδιξι σύγχυσιν ῥήματος, ἀπαρεμφάτου καὶ μετοχῆς θελήσῃ ἀντὶ τῆς προσθήκης τοῦ καί νὰ προτείνῃ τὴν μεταβολὴν τοῦ σκήψασθαι εἰς τὸ σκηψαμένην καὶ τὸ ὅλον χωρίον νὰ γράψῃ οὕτω: „ἐκλήθη δὲ ἀπὸ τοῦ σκηψαμένην τὴν Ῥέαν ἀντὶ τοῦ παιδὸς λίθον τεκεῖν“ πρβ. τὰ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν περὶ τοῦ Σπάρτη εἰρημένα ἐν λ. Λακεδαίμων.